Ўзбекистон овози

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 182 (21. 049) 1991 йил 17 сентябрь, сешанба • Рўзнома йилига 256 марта чиқади. • Баҳоси 8 тийин.

«Ўзбекистон овози», ТАСС, ЎзТАГ ва рўзномамиз жамоатчи мухбирлари хабар берадилар

МУСТАҚИЛЛИК — ҲАММАМИЗНИКИ!

Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII қурултойи ҳужжатларини ўқиб

ЯНГИЛАНИШ СУВ БИЛАН ҲАВОДЕК ЗАРУР

Фавқулодда қурултойда янги Халқ Демократик партиясини тузишга қарор қилинди. Бу — тўғри йўл деб биламан. Чунки партиямизни халққа, унинг ҳаётига янада яқинлаштириш зарур. Аммо шуни ҳам унутмаслигимиз кераккки, бу фақат партиянинг номи ўзгарди, деган гап эмас. Унинг моҳияти, фаолияти, Устави ва Дастури ҳам батамом янгича бўлади. Ана шу сабабли бўлажак партиямиз раҳбар ходимларининг шу ишга мойил ва садоқатли, бутун борлигини бахшида этадиган кишилардан танланиши зарур, деб биламан. Чунки Коммунистик партияда раҳбар кадрлар ўртасида табиатан янгиланишни қабул қила олмайдиган, бошқача айтганда янгиликни қабул этиш хусусиятидан бутунлай маҳрум кишилар ҳам оз эмас эди. Шунинг учун ҳам ҳозирги масъулиятли пайтда ана шундай кадрларнинг партия фаолиятида тутаётган ўрни ва роли ҳақида ғоят жиддийлик билан мулоҳаза қилишимизни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Ўрни келганида шуни ҳам таъкидлашни истардимки, баъзи раҳбарларимиз турли даражадаги йиғилишларда сўзга чиқишганида халқ номидан гапиришни ёқтирадилар, унга ғамхўрлик тўғрисида баланд пардаларда нутқлар сўзлайдилару, лекин ишхоналарига кириб кетгач, бутунлай бошқача йўл тутадилар. Бундоқ синчиклаб ўрганиладиган бўлса, уларнинг сўзи бошқаю, амалий ишлари бутунлай бошқа эканлиги, ҳар бир имкониятдан энг аввало ўз манфаатларини кўзлаб фойдаланиб қолишни ўйлаётганликлари маълум бўлиб қолади. Ана шундай дили ва тили бошқа раҳбарлардан қутилиб олмас эканмиз, одамларнинг ишончини оқлашимиз ғоят қийин кечади. Ўзим ишлаётган қурилиш тресги вилоятдагина эмас, балки республика қурилиш вазирлигига қарашли трестлар ўртасида энг қолоқлардан бири бўлиб келаётгани сабаби ҳам менимча ана шунда.

Халқимиз севиб, тез-тез тилга оладиган оз бўлсину, соз бўлсин, деган ибора янги партиямиз фаолиятида акс-садо бериб турса, фойдадан холи бўлмайди. Бошқача айтганда, бир қўшчига ўн бошчи эмас, аксинча, юз, минг қўшчига бир бошчи бўлгани маъқул. Раҳбарлик лавозимларида камроқ одам ишласа-да, улар чинакамига бошқаларга ғамхўрлик қила билсинлар, оддий кишилар тўғрисида кўпроқ ўйласинлар. Партия жонкуярлари ана шунга эриша олмасалар барча уринишларимиз фойдасиз кетади. Мен партиямиздан мана шу йўналишдаги ҳаракатларни, халққа ғамхўрликка йўналтирилган амалий ишларни кутаман.

А. ЕВТЕЕВ,
Гулистон шаҳридаги 7-қурилиш тресги дурадгорлар бригадасининг бошлиғи.

ҚАРОРЛАР БАЖАРИШ УЧУН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Сўз ва иш ўртасидаги узилиш, қоғозбозлик, расмиятчилик, қабул қилинган қарорларнинг бажарилмай қолиши халқнинг Коммунистик партияга бўлган ишончига путур етказди ва пировард натижада Иттифоқ бўйича унинг тарқалиб кетишига сабаб бўлди. Айтмоқчиманки, пойдевори тикланган янги Халқ Демократик партияси ўзи ташкил топган дастлабки кунданоқ фаолиятида мана шундай охир оқибатда илдизига болта бўлиб тушадиган иллатларга сира ҳам йўл қўймаслиги лозим. У ҳақиқий халқпарвар, элимиз дарди билан яшайдиган ва ишлайдиган партия бўлиб қолмоғи зарур. У албатта ўзидан аввалги партия йиғинларида тилга олинган ва қарор қилиниб амалга ошмай қолган ишларни охирига етказса, айни муддао бўларди. Мана шундай ишлардан бири Қарши даштида суғориладиган майдонлар самарадорлигини ошириш вазифасидир. Ҳозир миллион-миллион сўм маблағ сарфлаб ўзлаштирилган қўриқ ерларнинг жуда катта қисми шўр босиб, ишдан чиқмоқда, Ҳосилдорлик эса республика бўйича энг паст даражада. Аҳволнинг мана шундай ҳолга тушиб қолгани халқ турмушига ҳам ўз таъсирини кўрсатяпти. Йил — ўн икки ой қўриқ ерда деҳқончилик қилиб косаси оқармаган деҳқоннинг мустақил республика ҳукумати ва янги партиядан умиди катта.

Г. МЎМИНОВА,
У. Юсупов районидаги Ульянов номли давлат хўжалиги бригадаси бошлиғи.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ АБДУҒАНИЕВИЧ КАРИМОВГА,

ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛАРИГА

Қўшни Қозоғистон жумҳурияти Чимкент вилояти «Аҳмад Яссавий» номидаги ўзбек ижодкорлари вилоят уюшмаси аъзолари ҳамда вилоятда яшовчи халқларнинг истакларини инобатга олиб, сиз қардош ва жондош Ўзбекистон Республикасида яшовчи барча миллат халқларини Ўзбекистон диёрининг мустақил республика бўлиши муносабати билан чин дилдан табриклаймиз.

Эркин ўлканинг эркин фарзанди бўлганлигингиз муборак бўлсин.

Сизга, ҳурматли Ислом Абдуғаниевич, бу йўлда толмас ирода, мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр тилаймиз.

Вилоят ижодий уюшмаси раиси, ССЖИ Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, Туркистон маданият маркази раиси.

Эрназар Рўзматов,

Вилоят ижодий уюшмаси раиси муовини, вилоят «Дўстлик байроғи» рўзномаси бўлим мудири:

Ирисали Жуманов.

•

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. КАРИМОВГА

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич!

Тошкент шаҳрининг кўп минг кишилик тиббиёт ходимлари номидан сизни, муҳтарам Президент, сиз орқали республикамизнинг барча фуқароларини республика мустақиллиги эълон қилинганлиги билан муборакбод этамиз.

Имонимиз комилки, сиз олиб бораётган сиёсат халқимизга тинчлик, сиҳат-саломатлик ва фаровонлик бахш этади.

Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси бошлиғи

Қулаҳмад Ризаев.

•

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Тожикистон жумҳурияти Хўжанд ноҳияси меҳнаткашлари номидан Сизни ва Сиз орқали Ўзбекистон Республикасининг барча меҳнаткашларини Мустақиллик куни билан чин юракдан табриклаймиз. Ўзбекистон халқига тинчлик, саломатлик ва келажакдаги ишларига каттадан-катта муваффақиятлар тилаймиз.

Хўжанд ноҳияси меҳнаткашлари номидан Шўро ижроқўми раиси

А. Ўзбеков.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Акмал Икромов ноҳия аҳолиси номидан республика давлат мустақиллиги эълон қилиниши ҳақидаги Олий Кенгаш тарихий қарорини бир овоздан қўллаб-қувватлаймиз. Бу тарихий воқеа ўзбек халқининг асрий орзу-умидини рўёбга чиқарди. Халқимиз Ўзбекистон мустақил давлатининг бадавлат, маданий етук ва сиёсий бирдам бўлиши учун ўз меҳнатини аямайди. Сизга ва ҳукумат аъзоларига соғлиқ, катта ютуқлар ва бирдамлик тилаймиз.

Акмал Икромов ноҳияси халқ депутатлари Кенгаши раиси
К. И. Рафиқов

Ноҳия маҳаллалар кенгаши раиси, Ўзбекистон халқ депутати, профессор
С. Ш. Мирзаев

Тошкент шаҳар маҳаллалар кенгаши раиси, шаҳар халқ депутати, профессор
Қ. Фозилхўжаев

Тошкент шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш доимий комиссияси раиси, шаҳар халқ депутати, доцент
Ш. Темуров

•

Ўзбекистон Президенти девони уруш ва меҳнат фахрийлари — Фарғона давлат дорилфунуни профессори, иқтисод фанлари доктори **Аҳмадали Ғафуров**, **Раҳмон Рустамов** (манзилгоҳлари кўрсатилмаган), Ғиждувон ноҳиясининг Улфатбиби қишлоғида истиқомат қилувчи **Авазов**лардан, тошкентлик **Баҳром Ғойипов**, пахтаободлик (Андижон вилояти) **Бобохон Сўпихон ўғли Султонов**, бекободлик **Бектўра Сувонов**, сўзоқлик (Қозоғистон, Чимкент ноҳияси), **Юсупов**лар, чироқчилик **Т. Тиллаев**, Қалқама қишлоқ Совети депутати, байналмилалчи жангчи **Мусақул Холматов**, бойсунлик (Сурхондарё вилояти) **Турғунбой Холбоев**, «Узгосстандарт» касаба уюшмаси қўмитасининг раиси **Т. Ҳамидов**лардан ҳам ушбу мазмундаги табрикномалар олди.

Қутловлар учун раҳмат. Мустақиллик ўзларингизга ҳам муборак бўлсин!

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ МАТБУОТ ШЎЪБАСИ

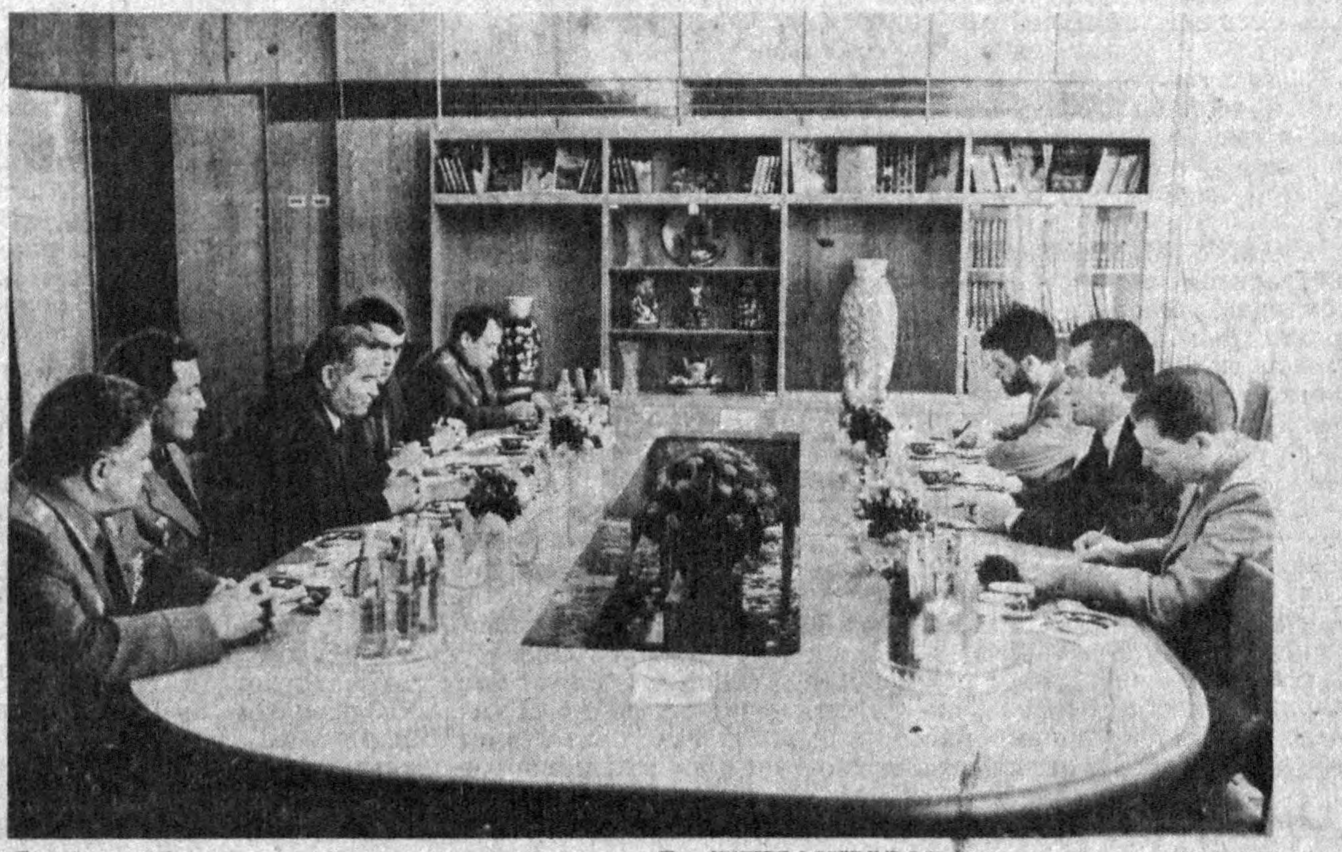

Суҳбат пайти. Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШМОҚДА

Франция Республикаси мудофаа вазири Пьер Жокс Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. У мамлакатимизга СССР Мудофаа вазирлиги таклифи билан келган.

Тошкент аэропортида олий меҳмон шарафига Франция ва Ўзбекистон Республикаси давлат байроқлари кўтарилди. Франция мудофаа вазирини Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари вазири Р. У. Аҳмедов, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони И. В. Фуженко, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

16 сентябрь куни П. Жоксни Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов қабул қилди.

Суҳбат чоғида меҳмон республиканинг ҳозирги шароитдаги тараққиёти билан батафсил таништирилди. Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Республика давлат мустақиллиги асослари тўғрисидаги Қонуннинг қабул қилиниши тараққиётнинг реал тарихий жараёни ҳаётда мужассамланаётганидир, деб таъкидланди. Янги мақом бошқа давлатлар билан ўзаро манфаатли алоқалар боғлаш учун кенг имкониятлар очади. Ўзбекистон инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилади, ягона иқтисодий макон билан, ягона армия билан янги иттифоққа киришга тайёр. Республика ҳудудида жойлаштирилган Қуролли Кучларга келганда эса, унинг фаолиятига доир барча туб масалалар Ўзбекистон ҳукумати билан келишиб олиниши лозим. Масалаларнинг бутун мажмуини ҳал этиш учун Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги ташкил этилди.

П. Жокс самимий кутиб олингани учун миннатдорчилик билдирди. У суҳбатнинг муҳим жиҳатларини Франция президенти Ф. Миттеранга албатта етказишини айтди. Бу айниқса Ўзбекистоннинг тинчликсевар ташқи сиёсатига, унинг ўзаро манфаатли иқтисодий ва савдо алоқаларини ривожлантиришга интилиши билан боғлиқдир.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Т. А. Алимов, СССР Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғининг ўринбосари Б. А. Омеличев, Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари вазири Р. У. Аҳмедов, Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондони И. В. Фуженко қатнашдилар.

Франция томонидан суҳбатда Франция мудофаа вазирининг халқаро масалалар билан шуғулланадиган ходими Ж.-П. Филью, Франциянинг СССРдаги элчихонаси мудофаа масалалари атташеси Б. Эли иштирок этдилар.

Шу куни П. Жокс Туркистон Ҳарбий округи командирлари билан учрашди. У округ тарихи билан таништирилди. Қуролли Кучларнинг тузилиши ва фаолияти ҳақида уни қизиқтирган саволларга жавоблар олди.

Меҳмон Тошкент танкчилар олий билим юртида бўлди. П. Жокс ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини бориб кўрдилар.

(ЎзТАГ).

• Сўз — сиёсий шарҳловчига

МУСТАҚИЛЛИК ЙЎЛИДА

Шу йил 31 август куни сайёрамизда янги суверен давлат тузилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги Қонунни қабул қилди. 1 сентябрь куни эса халқимиз минг йиллик тарихида илк бор Мустақиллик кунини байрам этди.

Маълумки, ҳар қандай байрамдан кейин оддий иш кунлари бошланади. Бу ҳақиқат мустақиллик йўлига эндигина чиқиб олган республикамиз учун алоҳида аҳамиятга эга. Мустақилликнинг иқтисодий пойдеворини барпо этиш, халқ хўжалигини хом ашё ишлаб чиқаришга ихтисослашган бир ёқламаликдан қутқариш, аҳолининг моддий фаровонлигини ошириш ва унинг маънавий талабларини қондириш каби вазифаларни қисқа муддатларда ҳал қилиш билан бир қаторда олдимизда Ўзбекистоннинг жаҳон майдонида ўз муносиб ўрнини эгаллашини таъминлашдек долзарб масала ҳам турибди.

Унитар давлат таркибида республикамизнинг ҳуқуқлари бу соҳада ҳам ниҳоят даражада чекланган ва талабга мутлақо жавоб бермас эди. Мамлакат ташқи сиёсатини ишлаб чиқишда Марказ Ўзбекистонни фаол жалб этмас, унинг катта сиёсатга аралашувини ёқтирмас эди. Тошкентдаги Ҳиндистон, Афғонистон, Мўғулистон ва Ливия консулхоналарини ҳисобга олмаганда республикамиз ҳаттоки кўпгина қўшни ва тарихан бизга яқин бўлган давлатлар билан ҳам дипломатик алоқаларни ҳанузгача ўрнатмаганди. Ўзбекистонлик дипломатия ходимлари, айниқса, элчиларни бармоқ билан санаса бўлади. Ташқи иқтисодий ва маданий алоқаларни йўлга қўйиш ҳам Москванинг ихтиёрида эди. Бунинг оқибатида халқимизнинг Эрон, Ҳиндистон, Хитой, араб халқлари билан минг йиллик дўстона, маданий, иқтисодий ва бошқа алоқалари узилди, бу эса бизга ҳам, уларга ҳам зиён келтирди.

Эндиликда мустақил республикамизнинг халқаро фаолияти учун кенг имкониятлар пайдо бўлди. Олий Кенгашимизнинг Мустақиллик тўғрисидаги баёнотида таъкидлаганидек, «Халқаро жамиятнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлган Ўзбекистон Республикаси халқаро муносабатларда мустақил давлат, халқаро ҳуқуқ субъекти сифатида қатнашади...» Демак, бундан буён Ўзбекистон мустақил равишда чет давлатлар билан музокаралар олиб боради, дипломатик муносабатлар ўрнатади, иқтисодий, маданий ва бошқа алоқаларни ривожлантиради, шартнома ва битимлар тузади, халқаро ташкилотларга аъзо бўлади.

Бу нарсаларни айтиш осон, амалга ошириш эса анча қийиндир. Лекин катта иқтисодий ва маънавий иқтидорга эга бўлган, жаҳонда танилган Ўзбекистоннинг халқаро жамиятда ўз ўрнини эгаллашига ишончимиз комил. Фикримизнинг тасдиқи учун Президентимиз И. А. Каримовнинг яқинда Ҳиндистонга қилган ташрифи муваффақиятли якунланганлигини, вице-президент Ш. Р. Мирсаидов бошлиқ ҳукумат делегациясининг Шинжон—Уйғур мухтор районида бўлганлигини, Тошкентда ишбилармонларнинг халқаро учрашуви ўтказилганлигини, эслатиб ўтмоқчимиз.

Аммо булар халқаро сиёсат соҳасидаги дастлабки мустақил қадамларимиздир. Олдинда бизни кенг кўламли ишлар кутмоқда. Ҳукумат ташкилотлари, хусусан, республика Ташқи ишлар вазирлиги ва Ташқи иқтисодий алоқалар давлат қўмитаси ушбу вазифаларни ҳал этишда ҳал қилувчи роль ўйнашлари, ўзларининг фаолиятларини янги талаблар даражасига кўтаришлари ҳаётий заруратдир. Шу билан бирга мазкур ишларда республикамиз жамоатчилиги, халқ дипломатиясининг ҳиссасини ошириш масалаларини ҳам ўйлаб кўриш пайти келди.

С. ҚУРБОНОВ.

АҲИЛЛИКДА ГАП КЎП

Менинг касбим шифокор. 20 йилдан буён ҳамюртларим дардига малҳам бўлиб, жонига аро кириб келаётганимдан фахрланаман. Шу кунларда қалбимда яна бир фахр мавж урмоқда. Бу — жумҳуриятимиз мустақиллиги, унда истиқомат қилаётган барча фуқароларнинг эзгу ниятлари амалда рўёбга чиққанлигидан ифтихор туйғусидир.

Очиғини айтганда, шу пайтгача республикамизнинг фақат хом ашё базаси бўлиб келаётганини, унинг оддий фуқароси сифатида ўзимга сингдиролмасдим. Нега энди жаннатмакон диёр, дунёга буюк алломаларни етиштириб берган ўзбек халқи мана шундай ночор аҳволга тушиб қолди? Нима учун ўзини-ўзи тайёр маҳсулот билан таъминлай олмайди? Менимча, бу каби саволлар замирида Иттифоқдаги республикаларнинг бир-бирига қарамлиги, иқтисодий жиҳатдан занжирбанд қилиб ташланганн ётади.

Энди ана шу кишанлар парчаланди. Бизнинг республикамиз эркин, мустақил, хорижий мамлакатлар билан бемалол иқтисодий, маданий ҳамкорлик қиладиган давлатга айланди. Ўзбек халқи бу куннинг келишини интизор бўлиб узоқ кутди. Ҳатто кўпчилик юртдошларим шу кунга етолмай ҳаётдан кўз юмдилар. Эндиликда биз бу мустақиллик қадрига етишимиз, уни кўз қорачиғидай асраб-авайлашимиз лозим. Бунинг учун аввало, жумҳуриятимизда яшаётган барча миллат ва элат халқларининг ўзаро ҳамкорлиги, жипслиги, аҳиллиги ҳар қачонгидан ҳам зарур. Шундагина жумҳуриятимиз гуллаб-яшнайди ва унинг барча фуқаролари турмуши фаровон бўлади.

Ўринбой МИРЗАВАЛИЕВ,
Наманган вилоят ўсма касаллик диспансери бош врачи.

ҲАММАМИЗГА ДАХЛДОР

Ўзбекистонимизнинг мустақил республика деб эълон қилиниши фақат туб миллий аҳолинигина эмас, балки бу ерда яшовчи юздан ортиқ миллат ва элатнинг ҳам хоҳиш-иродаси эди, десам хато қилмайман. Чунки ўзбеклар қандай тўкин турмуш кечирса бошқалар ҳам худди шундай фаровон яшаши турган гап.

Бу халқ байналмилал халқ. Энг оғир дамларда ҳам ўзбеклар бир бурда нонини қардошлари билан баҳам кўрган. Мен эсимни танибманки, Тошкентда истиқомат қиламан. Миллатим татар бўлса ҳам соф ўзбекча гаплашаман, шу тилда фикрлайман. Шу тилда олий билимгоҳни битирдим. Ўттиз олти йилдирки, Октябрь районидаги ўрта мактабда ўқувчиларга физикадан дарс бериб келаман. Жамоада ўзимга яраша ҳурматим бор. Қувончни ҳам, ташвишни ҳам бирга баҳам кўрамиз.

Мустақиллик бу — буюк бахт. Бу бахтни қўлга киритиш учун озмунча кураш йўллари босиб ўтилмаганини ҳамма билади. Эндиликда республикамиздаги барча бойликлар шу ҳудудда яшовчилар учун хизмат қилади. Ўйлайманки, республика ҳукумати бундан кейин халқ маорифини ривожлантиришга янада кўпроқ эътиборни қаратади. Келажагимиз бўлган ёш авлод тарбияси йўлида ҳеч нарсани аямайди.

Хуллас, Ўзбекистонни мустақил деб эълон қилиниши бу ўлкада яшовчи барча халқлар кўнглидаги гап бўлди. Чунки мустақиллик ҳамма учун дахлдордир. Энди ўнлаб йиллар орзу қилган мақсадимизга етишишимиз мумкин. Бу олий мақсад йўлида ҳаммангизга омад тилайман.

Ғайнон ГАБДЮКОВ,
82-ўрта мактаб ўқитувчиси. Тошкент шаҳри.

*

● САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ. Пайариқ районидаги «Ленинизм» пахта қабул пункти бу йил 7170 тонна ҳосилни қабул қилиб олиши керак. Бу ерда барча техника, тош-тарозилар шайлаб қўйилган.

Суратда: (чапдан ўнгга) механик Ҳамза Қўмаков, слесарлар Бобоқул Бўлтаков ва Фахриддин Юнусовлар.

К. Турсунов олган сурат.

*

● ТАДБИРКОРЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯ ҚИЛАМИЗ

Тадбиркор деганда кўпинча ишни билиш инобатга олинмоқда. Ваҳолонки, ташкилотчилик, жамоа аъзолари кўнглига йўл топа билиш ҳам тадбиркорлик таркибига киради. Қуйида шу ҳақда ҳикоя қиламиз.

ЯХШИ КАЙФИЯТ БОИСИ

Қумри Мамасаидованинг кўзларидан севинч ёшлари юмалади. Фабрика маъмурияти узоқ йиллик ҳалол ва самарали меҳнатларини муносиб тақдирлаб, унга ёрдамчи хўжалик ҳисобидан сигир ҳадя этгани бунга сабаб бўлди.

Дарҳақиқат, Қ. Мамасаидова — Зомин бадиий буюмлар фабрикасида йигирма йилдан бери узлуксиз ишлаб келаётган донгдор тикувчи. У айни кунларда иш бажарувчи — касаначи тикувчиларнинг раҳбари, устози. Қумри опа, аввало оилада ўз ўрнини топган аёл. — У Қаҳрамон она деган фахрли ном эгаси. Қўша-қўша ўғил-қизларни тарбиялаш билан бирга, давлат ва жамоат ишларида ҳам фаол қатнашиб келаяпти. Фабрикада меҳнат қилаётган беш юз нафардан кўпроқ саноатчиларнинг аксарияти унинг шогирдлари.

Қишлоқлик ишчилар мураббийси эллик ёшга тўлди. Яқинда маъмурият уни тантанали суратда пенсияга кузатди.

Биргина мисол келтирдик. Шунинг ўзиёқ кўп нарсадан далолат беради. Инсон омили, одамлар кўнглига йўл топиш, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш ҳар бир ишчи-мутахассисда яхши кайфият уйғотиши табиий. Бу омилдан оқилона фойдаланиш фабрикада катта наф беряпти. Ишчи-хизматчилар ўртасида ўзаро ҳурмат, меҳр-оқибат мустаҳкамлиги четдан келган кишига дарҳол сезилади. Шу сабабли корхона директори Тамара Толипова билан суҳбатимиз ҳам одамларга кўрсатилаётган ғамхўрлик, меҳр-оқибатдан бошланди.

— Тўғриси, бозор иқтисодиётига ўтиш зарурати ҳаммамизни анча гангитиб қўйди, — дейди у. — Нарх-навонинг кескин ошиб кетиши одамлар орасида турли ваҳима ва миш-мишларга сабаб бўлди. Айрим кишилар эртанги кунга умидсизлик билан қарай бошладилар. Бундай шароитда кўпчилик биринчи галда шахсий ҳаёти, оилавий аҳволининг тақдирини ўйлаши табиий. Уйдан кўнгли тўқ бўлмай туриб, ҳеч ким ишда самарали меҳнат қилолмайди. Биз жамоамизда ана шундай иккиланиш ва тушкунлик кайфияти юзага келишининг олдиник олдик.

Фабрикада меҳнат қилиб, ҳозир турли сабаблар билан уйда ўтирган ишчиларга 64 минг сўм ёрдам пули тўладик. Ўтган уч ой ичида ишчи-хизматчиларнинг ёш болаларига 33580 сўм нафақа ажратилди. Бир ярим ёшгача фарзанди бор оилаларга 57200 сўм, 18 ёшга тўлмаган болалар учун 41040 сўм ёрдам пули берилди. Умуман, 512 ишчи-хизматчининг барчаси у ёки бу кўринишдаги ижтимоий ҳимояланишдан баҳраманд бўлди. Албатта, бу ёрдам пули жамланса, катта маблағни ташкил этади. Лекин биз бундан чўчимаймиз. Шунга яраша ҳисобимизда даромаддан ажратилган маблағ бор.

Бир қарашда бу рақамлар анча катта кўринади. Аслида ундай эмас. Ҳар бир ишчига берилаётган 60 сўмлик ёрдам (компенсация) пулига битта кўйлак ёки шим олиш амри маҳол. Ёки бу пулга беш килограмм мол гўшти олиш мумкин. Шуни назарда тутган маъмурият саноатчиларни ижтимоий ҳимоялашнинг бошқа самарали усулларини ҳам излаб топмоқда.

Ёрдамчи хўжаликни ривожлантириш йўлидан борилмоқда. Мавжуд 21 бош сигирнинг ҳаммасидан бузоқ олинди. Ўтган йили ишчиларга 3300 килограмм сут, 10 тоннага яқин гўшт арзон нархда сотилди. Шунингдек, жамоа сабзавот ва полиз маҳсулотларидан баҳраманд бўлаяпти. Айни пайтда ишчиларга бир килограмм мол гўшти 7 сўмдан сотилмоқда.

Яна бир ибратли тадбир ҳақида тўхталиб ўтса арзийди. Фабрикада уй-жойга талаб катта. Ўтган йили маъмурият шахсий уй қуриш учун ишчиларга 1000-3000 сўмгача қарз пули берди. Лекин қурилиш материалларининг нархи ошиб кетди. Демак, шахсий маблағ ҳисобига энди уй қуриш қийин.

Бундай қийинчиликни бартараф этиш мақсадида жамоа корхона ҳисобидан коттеж уйлар қуришга қарор қилди. Бунга 8 гектар майдон ажратилди. Шу йилнинг ўзида 20 та коттеж қурилиши бошланади. 140 ўринли болалар боғчаси қурилиши ниҳоясига етказилади. Тикувчиларга кунига 1 сўм 60 тийин ҳисобида бепул овқат берилиши ҳам ижтимоий ҳимояланишни кўзда тутади.

Ғамхўрликлар самара бермоқда. Тикувчилар 6 ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш режасини ошириб адо этдилар. Биринчи ярим йилликда режадаги 7 миллион 290 минг сўм ўрнига 8 миллион 208 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари тайёрланди. Ишни икки сменада ташкил этиш, тикувчиларни узлуксиз хом ашё билан таъминлаб туриш ана шундай ютуқларга замин ҳозирлади. Бу борада таъминотчилардан А. Абдуазимов, О. Маърупов, А. Бобомуродовларнинг хизмати катта бўляпти.

—Биз маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ошиб бориши учун фақат мавжуд имконият ва ички резервларни ишга солмоқдамиз, — суҳбатни давом эттирди директор. — Жойларда филиаллар очиш ана шундай имкониятлардан биридир. Бунда, биринчидан, ишлаб чиқариш қуввати ортади. Иккинчидан, маҳаллий хотин-қизларни иш билан таъминлаш йўлга қўйилади. «Зарбдор» давлат хўжалиги, Култепа, Пшағор қишлоқларида шундай кичик корхоналаримиз бор.

Фабрика қошида яна учта цех очдик. Бунинг учун беҳуда жой олиб турган омборхоналарни қисқартирдик. Фабрика ташкил этилган пайтда гилам тўқиш цехи мавжуд бўлган. Ана шу цехни қайта ишга тушираяпмиз. Унга ўнта дастгоҳ ўрнатамиз. Цехда 40—45 киши ишлайди, улар гилам, олача каби маҳсулотлар тайёрлайди. Узоқдан хом ашё келтириш шарт эмас. Пахта, жун чиқитлари асосий хом ашёмиз ҳисобланади. Келаси йил цех 200 минг сўмлик маҳсулот беради.

Омборхона ўрнида очилаётган цехларимиздан бири тажриба тарзида ишлайди. Унда асосан Шарқ халқлари миллий либослари ишлаб чиқарилади. Умуман, бу цехда корхонамиз учун фойда келтирадиган янги нусхадаги уст-бош буюртма асосида тайёрланадиган бўлади. Цехга Подольск шаҳридан 1022, 85, 51-классли 100 та тикув машиналари келтирилди. Уларнинг ҳар бири 2300 сўм туради. Цех тўла қувват билан ишга тушса, тез орада харажатни қоплайди. Янги нусха яратувчилардан бош муҳандис А. Абдужалилов, муҳандис-технологлар Д. Абдураимова, Д. Жумаева айни пайтда янги цехни ҳаракатга келтириш учун қизғин изланишмоқда.

Янги очилаётган 3-цехда тикувчилик, каштачилик йўлга қўйилади. Шу йил иккала цех тўла ишга тушади. Улар ҳисобига фабрикамизнинг ишлаб чиқариш қуввати 3 миллион 800 минг сўмга ортади.

Албатта, бу билан жамоада ҳамма иш осонлик билан амалга ошяпти, деган фикрга бормаслик керак. Йил бошида хом ашё нархи уч баравар ошиб кетди. Хом ашё харид нархи ошди-ю, маҳсулот сотиш нархини оширишга апрель ойигача рухсат берилмади. Натижада фабрика иқтисодий зарар кўрди. Ҳозир жамоа чит ва ласнинг ҳар метрини 2 сўм 85 тийин, 3 сўм 30 тийиндан олмоқда.

Асосий ишчи кучи — тикувчи хотин-қизлар чекка қишлоқлардан қатнаб ишлашади. Ҳозир 23 қишлоқдан тикувчи келади. Лекин улар ишга келишдан асло оғринмайдилар. Негаки, уларни ташиш учун мунтазам автобус хизмати йўлга қўйилган. Шароити тўғри келмайдиган қиз-жувонлар биринчи сменада ишлайдилар. Уларнинг иш ҳақи ёмон эмас. Июль ойида саноатчиларга янги кўрсатма бўйича иш ҳақи тўланди. Тикувчиларнинг ойлик маоши ўртача бир ярим баравар ортади. Иккинчи ярим йилликда чеварларга 3 минг сўмлик қўшимча иш ҳақи тўланади.

Бу ерда ишлаш истагини билдираётган ёшлар кўпаймоқда. Мазкур фабрика — Зоминда хотин-қизларни иш билан таъминлаш имкониятига эга бўлган бирдан бир йирик корхона. Фабрика қошида тикувчилар тайёрлаш курси мавжуд. Курс ҳар йили 60 нафар тикувчи тайёрлаб бермоқда.

Корхонанинг ўз фахри — ишлаб чиқариш юлдузлари бор. Бичиқчилик цехидан Л. Крупина, Г. Отақўзиева, тикув цехидан С. Йўлдошева, Ю. Каримқулова, Г. Қаршибоева, Ю. Абдусаломова, Г. Холбоева ва бошқалар ишлаб чиқаришнинг олдинги сафларида боришмоқда. Улар — ишда илғор, маҳоратда ибратли мураббийлар.

Ушбу ютуқлар жамоада соғлом муҳит ҳукмрон эканлигидан далолат беради. Фабрика директорида давр талаб этаётган тадбиркорлик фазилати бор. Юқоридаги ютуқларни раҳбарларнинг ташкилотчилиги, етакчилигисиз тасаввур этиш қийин. Улар бунинг учун етарли назарий ва амалий тажриба, билимга эга.

Т. Толипова Тошкент халқ хўжалиги олийгоҳининг саноат иқтисодиёти бўлимини тугатган. 1977 йилда фабрикага ишга келган эди. Сўнгги йилларда фабрика қуввати ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг кескин ўсишида малакали, ишбилармон иқтисодчи сифатида унинг хизмати катта. У ҳар бир сўм маблағни қандай қўлга киритиш, уни қандай сарфлашни яхши билади. Бу борада унга Ўзбекистон Фанлар академиясига қарашли иқтисодиёт олийгоҳининг ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш соҳаси бўйича аспирантурани тугатганлиги анча қўл келди. Шу хислатларини ҳисобга олишган бўлса керак, бундан икки йил олдин директорликка бўлган сайловда тикувчилар уни ўзларига раҳбар этиб сайладилар.

— Дастлаб директор бўлиб сайланганимда мутасадди ташкилот раҳбарлари менга: «Агар қийналиб қолсангиз, режани камайтириб берамиз» дейишди, — эслайди Тамара Толипова. — Лекин мен жамоадаги хотин-қизларнинг кўнглини, кайфиятини яхши биламан. Агар хом ашё етарли бўлса, улар ишлаб чарчашмайди. Қолаверса, тикувчиларнинг маоши ишбай. Шундай экан, вақтни бекор ўтказгунча кўпроқ ишлаш улар учун афзал. Бундан бир неча йил олдин йиллик режа 6 миллион сўм атрофида бўлса, бу йил корхонамиз 16 миллион сўмликдан зиёд халқ истеъмоли моллари тайёрлайди.

Шу рақамларнинг ўзиёқ фабрикада иқтисодий юксалиш бораётганлигини кўрсатиб турибди. Директор ишчилар билан тиллашиб, уларнинг қувонч, ташвиш, дардига қулоқ тутишга вақт топа олади. Биринчи галда меҳнаткашларга ишлаш, дам олиш шароитлари яратиб берилди. Ульяново шаҳридаги цехни таъмирлаб, 17 минг сўмлик харажат билан дам олиш хонаси ташкил этилди. Тикувчилар кўплашиб жумҳуриятимизнинг турли шаҳарларига саёҳатга чиқиб турибдилар.

Маълумки, ҳозир кўп нарса тақчил. Шуни ҳисобга олиб, маъмурият бу ерда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотларини айирбошлаш эвазига уй-рўзғор эҳтиёжига зарур молларни ишчиларга ўз нархида сотмоқда. Маҳсулот айирбошлаш йўли билан ишчиларга 5 та телевизор, ун, пахта ёғи, қурилиш материаллари етказиб берилди. Касаба уюшмасининг қарорига асосан, ҳар ойда 25-30 ишчига (навбат билан) эҳтиёжига яраша чит, лас ўз нархида тарқатилаяпти. Тўй, аза бўлган хонадонларга бундай материаллар навбатсиз берилади. Ишчи ўз корхонасидан манфаатдор бўлса, бунинг нимаси ёмон. Аксинча, унинг ўз ишига қизиқиши ортади. Шунингдек, жамоада ишчиларни пенсияга кузатиш, туғилган кунларни нишонлаш, ёшларнинг никоҳ тўйларини биргаликда ўтказиш анъанага айланган.

— Муаммоларимиз ҳам йўқ эмас, — дейди директор. — Тикувчиларимизни ишчилар таъминоти идораси орқали озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш дуруст йўлга қўйилмаган. Биз шу кунгача ўз маҳсулотимизни сотадиган махсус савдо дўконига эга эмасмиз. Келгусида Жиззах шаҳрида ана шундай савдо дўкони очишни режалаштирдик. Унда ўзимиз ишлаб чиқарган энг сара маҳсулотларни сотамиз. Бу ҳам тижорат вазифасини ўтайди, ҳам фабрика ҳисобига мўмай даромад келтиради.

Фабрика айни кунда хом ашёнинг асосий қисмини марказий шаҳарлар — Иваново, Москва, Ленинград вилоятларидан, қўшни Қирғизистон, Тожикистон, Озарбайжон жумҳуриятларидан олади. Лекин бунинг ўзига хос қийинчилиги ва муаммолари жамоани чўчитмайди. Аксинча, улар тадбиркорлик билан фаолият кўрсатиб, таъминотда узилиш бўлишига йўл қўймаяптилар.

Корхона бадиий буюмлар фабрикаси деб юритилсада, тайёрланаётган маҳсулотлар бу талабга тўла жавоб бермайди. Асосан 15—17 хилдаги тикувчилик буюмлари тайёрланмоқда. Келгусида каштачиликни бутун чоралар билан ривожлантириш зарур. Халқларимизнинг кўҳна ва қадимий урф-одатлари, маданиятини ўзида акс эттирган шоҳи сўзаналар, келин-куёвлар уйини безайдиган зардевор, зулвароқ, олача, бўхча, бухжама каби маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенг йўлга қўйиш керак.

Тамара Толиповна суҳбат чоғида: «Тикувчилар мени тушунишади. Мен ҳам уларга ишонаман», деган эди. Ҳамма гап ана шу тушуниш ва ишончда. Раҳбар билан ишчилар ўртасида кўзга кўринмас девор йўқ экан, муносабатлар самимий ва ошкора бўлади. Самимийлик бор жойдан эзгулик, яхшилик кутса бўлади.

Абдусаттор СОДИҚОВ,
Жиззах вилояти.

„ЎХШАШИНИ ТОПМАССИЗ, АСЛО...“

● Янги қонуниятни кашф этдим, десам бўлади. Москвадаги баъзи нашрларнинг саҳифаларида Тошкент шанига бўлмағур гаплар қанча кўп айтилса, Ўзбекистон раҳбарлари марказда жумҳурият манфаатларини шунча ишонч билан ҳимоя қиладилар.

Бунинг сабаблари ҳам маълум. Эндиликда москваликлар қанча уринмасинлар, ишлари ўнгидан келмаяпти. Улар, бир томондан, ўзларини демократлар сифатида кўрсатишга ҳаракат қилмоқдалар. Собиқ ҳокимиятда бўлганидек, Ўзбекистондан пахта, қоракўл, ипак, олтин, рангли металлар, хом ашёлар ва бошқа бойликларни арзон-гаровга олиб кетишга уринишмоқда. Мустақил Ўзбекистоннинг иқтисодий жиҳатдан билимдон раҳбарлари билан куч ишлатиш воситасида музокаралар ўтказиш мумкин бўлмай қолганлиги сабабли «катта оғамиз» турли ҳийла-найрангларни зимдан ишга солмоқда. «Миллатлараро можаролар», «Оппозиция», «Маҳсулот етказиб бериш» сингари усуллар шулар жумласидандир. Давлатимизнинг занглаган воситалари Фарғонада қонли фожиани келтириб чиқарди, республикамиз завод ва фабрикаларини хом ашёсиз, ёқилғисиз ва бошқа нарсаларсиз қолдиришмоқда, ақл билан иш тутишга кўнмайдиган муросасизлар гуруҳини, гапга чечан нотиқларни митингларга олиб чиқишмоқда... Маълум бўлишича, Москвада турли хил ҳийла-найранглар, фисқи-фужурлар келтириб чиқарадиган усуллар ҳали кўплигини бу ерда, Тошкентда тушунишмаяпти. Мана энди янги бир тугмача — «матбуот тугмачаси» босилди. Худди шуни кутиб тургандек, пойтахтдаги бир неча нашр «демократия учун» жанг қилишга киришди. «Мегаполис-экспресс» деб аталмиш халқаро ҳафтаномада эълон қилинган ғаразли мақолалар ҳақида бундан аввал ёзишимга тўғри келган эди. Ҳафтанома таҳририяти Москва марказида, ташландиқ, боши берк бир кўчада, Кремлдан атиги бир неча қадам нарида жойлашган. Мазкур нашр саҳифаларида шу йилнинг ўзидагина Ўзбекистон тўғрисида неча ўнлаб мақолалар чиқди, лекин улар орасидан бирорта холис ёзилган мақолани топиб бера оласизми менга! Январь ойида КПСС Марказий Комитетидан Тошкентга сим қоқишиб, ушбу рўзнома мухбири Елена Пеструхинани қабул қилишни сўраганларидан кейин ана шундай ғаразли мақолалар кетма-кет босиб чиқарила бошлади.

Шундан кейин рўзномада кўп ёлғон-яшиқ гаплар пайдо бўлди. Пала-партиш мақолалар эълон қилинди. Рўзнома И. Каримов аслида Ҳиндистонда бўлган бир вақтда «унинг Москвага кузатиб қўйилиши» тўғрисида гапириб ҳаммани ҳайратда қолдирди. Қизиғи шундаки, бу рўзнома Ўзбекистоннинг Иттифоқ шартномасини имзолашига зўр бериб қарши чиққан эди. Бу эса машъум фавқулодда ҳолат давлат комитетининг мафкуравий кўрсатмаларига ниҳоятда мос келади. «Мегаполис-экспресс» ҳафтаномасида эълон қилинган, юзаки қараганда ҳақиқат бўлиб туюладиган деярли ҳар бир мақолани шу тариқа назардан ўтказиш мумкин, синчиклаб қарасангиз, улар атайин уюштирилган ёлғон-яшиқ гаплар бўлиб чиқади. Хуллас, нохолислик, руҳан салбийлик «Мегаполис-экспресс» ҳафтаномасига хос хусусият бўлиб, режали тарзда оқни қора, қорани оқ қилиб кўрсатишдек вазифани ўз олдига қўйган кампаниябозликнинг ёрқин мисолидир.

Эндиликда баъзи комсомол нашрлари ҳам Ўзбекистонга нисбатан тескари бўлиб олдилар. Мен ўзим ҳурмат қиладиган, қачонлардир мақолаларимни эълон қилган «Комсомольская правда» рўзномасини танимай қоляпман. Ўшанда фактлар, рақамлар, исм-шарифларни қай даражада қунт билан текширганликларини ҳали-ҳали эслаб юраман... Хўш, энди бошқача бўлиб қолдими? Гўёки Ўзбекистон пойтахти марказида ўзгача фикрловчилар террор қилинаётган эмиш, отишмалар бўлаётган эмиш, гўёки кимларнингдир олдида содиқлигимизни намоён этиб, қаддимизни дол этиб турганмишмиз. Шунга ўхшаш гаплар... Тошкент ҳайвонот боғида эса шўрлик айиқни сўйиб еб қўйишганмиш. У ерда очлик ҳукмронми ёки ҳаммаёқда ваҳшийликми, билиш амри маҳол эмиш. Айтишларига қараганда, «Комсомольская правда» рўзномасидаги бўлмағур гапларни эшитган Тошкент ҳайвонот боғидаги жонзотларнинг ҳаммаси кулгудан ичаги узилганмиш. Кишининг ақли бовар қилмайди, марказдаги рўзномалар мисли кўрилмаган ёлғон-яшиқларни тарқатмоқда.

Ҳар ҳолда, биз — Ўзбекистон аҳолиси бундай аҳмоқона гапларни эшитиб, ёқа ушлашимизга тўғри келмоқда. Гап шундаки, худди ўша рўзномада олий мансабли бир киши, афтидан тугмачаларни босиш ҳуқуқига эга бўлган амалдор аламидан шундай дейди: бензин гўёки газли сувдан ҳам арзон эмиш, унинг нархини кўтариш керак эмиш. Адолатли гапларми? Бўлмаса-чи! Пахтага келганда эса... ўрага сичқон тушди, гулдур гуп, деганларидек уни биринчидан коммунистлар етиштиради, иккинчидан тоталитар тузумда экилади. Ҳадеб маҳмаданалик қилаверсангиз кислород беришни ҳам тўхтатиб қўямиз — бу, учинчиси. Хуллас, Ўзбекистон пахтасига яқин орада доллар ҳисобидан жаҳондаги ўртача нарх берилишига умид қилмасак ҳам бўлади.

Шундай қилиб «Комсомольская правда» яқин-яқиндагина партия мадҳияларини куйлаб юрган, чўнтагида партия билети билан мансаб курсисига ўтирган жаноб демократлар тўғрисидаги жуда муҳим давлат сирларини ошкор қилиб қўйди. Энди эса, кўриб турибсизки, уларга Коммунистик партия умуман ёқмай қолди, бошим борганча, оёғим етганча қабилида иш тутиб, истаган кўчаларига кириб кетишмоқда. Бунақа пайтда ҳатто Сталин ҳам мустақил давлат халқига шундай қабилда сабоқ беришдан эҳтиёт бўлган бўлур эди.

Хуллас, ҳозир «янгича» йўл тутаётган комсомол нашрларининг танқидий услубларида ҳеч қандай янгилик йўқ. «Собеседник» («Суҳбатдош») ҳафтаномасида Сергей Романовскийнинг «Дор остида» деган мақоласи чиқди. Унинг турган-битгани кўчирмадан иборат. Мард антифашист Юлиус Фучикдан ўғирланган сарлавҳадан тортиб «Мегаполис»дан олинган фикрларгача ҳамма-ҳаммаси кўчирилган. Тўғри, бир неча жумла Сергейнинг ўзига тегишли. Лекин бунда ҳам у хатоларга йўл қўйган. «Дор остида» мақоласида «Ўзбекистонда ўз Президентларини нима сабабдан танқид қилмайдилар?» деган савол қайта-қайта айтилади. Бу саволга савол билан жавоб бериш мумкин: сиз суверен ва мустақил давлат ишларига нима сабабдан аралашяпсиз?

Ўрни келганда шуни ҳам айтишим керакки, «Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» рўзномаларида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовни шахсан танқид қилишимга тўғри келган. Қишлоқда хўжалик юритишнинг янги шаклларини маъмурий колхоз-совхоз тизимидан ажратиш, эндигина пайдо бўлаётган фермер хўжаликларини давлат томонидан қўллаб-қувватланишининг муҳимлиги фактлари ана шу танқидий чиқишларимнинг мавзуи бўлганди. Иккинчидан, жамиятни демократиялаш, жамият тўғрисидаги тасаввурларимизни чуқурлаштириш, бошқарув даражасини юксалтиришнинг муҳим омили сифатида давлат даражасида жамоатчилик фикрини билиш учун савол-жавоб ўтказиш зарурлигини айтгандим. Президентимизни танқид қилса бўладиган бошқа нарсалар ҳам бор. Мана кўриб турибсизки, мени зиндонга ташлашмади. Ҳурматли москвалик ҳамкасбларим, ўзгалар ибодатхонасига бировларнинг кўрсатмаси билан кириб сажда қилиш мумкин эмаслигини эслатганим учун мени маъзур тутасизлар.

Танқиддан, тўғрироғи, танқидбозликдан картошканинг нархи пасаймайди. Дарвоқе, Ўзбекистонда бизнинг зорланишларимизга қарамай, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг нархи мамлакатимиздаги бошқа ерларга нисбатан жуда ҳам арзон. Бу шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун ер ажратиш, аҳолига мол ва парранда сотиш, уй ҳайвонларини ем билан таъминлаш тўғрисида жумҳуриятимиз Президенти чиқарган Фармонларни амалга ошириш билан бевосита боғлиқдир. Ҳар ҳолда неча миллионлаб қишлоқ аҳолиси Президент Фармонлари ўзларига самарали таъсир қилганини ҳис этдилар. Бепул нонушта қилаётган ўқувчилардан, квартиралар бепул берилган ўқитувчилардан, фахрийларнинг оналаридан, талабалардан Президентни нима учун танқид қилиш керак, деб сўраб кўринг. Бу холисона илмий далил бўлиб, Ислом Каримовнинг халқ орасида обрўси ниҳоятда баланд эканлигини кўрсатади. Рус халқи ҳам Борис Ельцинни худди шундай ҳурмат қилади. Энди журналистлар ҳам бунга ўрганишса арзирди.

Дарвоқе, бу гапларни нима учун айтяпман. Инсоннинг ақл-идроки, виждони сотилмаса унинг ўзи ҳамма нарсани тушуниб олади. Бинобарин, рўзномаларда уюштирилган кампания ташкилотчиларига шахсан менда катта шубҳа бор. Мабодо, ёппаёруғ кунда ёлғон-яшиқ ишга солинган экан, виждон ҳақида гапиришга ҳожат бормикан? Гўзаллик танлови деб аталмиш мусобақалар ёрдамида москвалик ва россиялик қизларни ишга солиб, комсомол ташкилотчилари худди ким ошди савдосидек пул ишлаб топаётган, матбуоти эса бундан қувониб кўпиртириб ёзаётган бир пайтда қандай виждон ҳақида гапириш мумкин? Наҳотки, улар ана шу дабдабали манзарадан кишини мафтун этадиган тадбир ортида қизларнинг иззат-нафси оёқ ости қилинаётганини, улар сотилаётганини пайқамаётган бўлсалар? Эркин матбуотнинг ҳуқуқи — хусусан эркин, яъни ўзи хоҳлаганидек эркин бўлишдир. У худди эркин аёл сингари ўз уйида тадбиркор бека; жанобларнинг итоаткор хизматчиси; ғайратли ва севувчи; ўзига хос мағрур ва нафосатли; ўз танини сотадиган бўлишга ҳақлидир... Бу ўз йўлини эркин танлаш ҳуқуқидир. Ўзбекистонда ҳалол ва адолатли журналистларни қадим-қадимдан ҳурмат қилганлар. Уларнинг танқидий фикрларини қадрлаганлар, энг қадимий касб вакилларига келганда эса, халқнинг уларга муносабати маълум. Шундай қилиб, гўзал қизлар, агар сиз Тошкентга келиб қолсангиз, ўзбек йигитлари сизларни самолёт пиллапоясигача кузатиб қўйсалар хафа бўлманг. Ҳар қандай маърифатли мамлакатда, масалан АҚШда сотқин матбуот вакилларига нисбатан бундан ҳам қўполроқ муносабатда бўладилар.

Мабодо сиз Ўзбекистонга ҳалол ва покиза ният билан келсангиз, ўзбек халқи ўз қалбини сизларга очади, меҳмондўстлик билан кутиб олади, ҳамма нарсани баҳам кўради, энг охирги нонини ҳам бўлашиб ейди. Мен бундай меҳмондўст халқни учратмаганман. Ўхшашини топмассиз асло.

В. ЧЕРНИШЕВ,
СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

● Диққат: янги ойнома

«Ширинтой» туғилди

Ўзбекистон комсомоли Марказий Қўмитаси қарорига биноан 1992 йилнинг январидан бошлаб кичкинтой фарзандларимиз учун янги ойнома — «Ширинтой» чиқа бошлайди. «Ширинтой» уч-етти ёшли болаларга мўлжалланган ғаройиб эртаклар, ажойиб ҳикоят ривоятлар, қувноқ шеърлар, ўйлатадиган расм-топишмоқлар, қизиқарли расм-саргузаштлар, ўйноқи тезайтишлар, шўх қўшиқлар тўпламигина бўлиб қолмай, у ота-оналар, мактабларнинг бошланғич синф ўқитувчилари, боғчаларнинг мураббиялари учун беминнат кўргазмали қурол вазифасини ҳам ўтайди. Чунки бу ойнома болаларнинг ҳарф танишларига ҳам ёрдам беради. Унда бугунги имломизгина эмас, балки эски ўзбек ёзуви ҳам қизиқарли расмлар, жажжи-жажжи ҳикоялар, кичик-кичик шеърлар ёрдамида ўргатилади. Айни пайтда ойнома болаларимизни мустақил Ўзбекистонимиз келажагида жуда асқотадиган инглиз тилини ўрганишга ҳам жалб этади.

«Ширинтой»нинг асосий вазифаси болаларни мустақил фикрлашга ўргатишдан, уларни синчков, ақлли, ҳалол, ишбилармон қилиб етиштиришга ёрдамлашишдан, миллий урф-одатларимиз ва анъаналаримизга содиқ, табиатни, ҳайвонот оламини, инсонни қадрлайдиган, севадиган, миллий адабиётимиз, санъатимиз, маданиятимиз ва тарихимизни эъзозлайдиган, чинакам имон-эътиқодли ватанпарвар бўлиб вояга етишларига кўмаклашишдан иборат.

Хуллас, фарзандининг ҳар томонлама камолини ўйлаган ота-она ўз ширинтойига «Ширинтой»ни совға қилса ютқазмайди. Зеро, ота-онанинг бурчи фақат фарзанд қорнини тўқлашу устини бутлашдангина иборат эмас, ҳар бир ота-она энг аввало ўз боласини инсон қилиб тарбиялаши, унинг маънавий дунёси бой бўлиши учун ғамхўрлик қилиши лозим. Шу маънода «Ширинтой» ҳар бир ота-онанинг яқин кўмакчиси бўлади.

Ойноманинг бир сони — 35 тийин, йиллик баҳоси — 4 сўму 20 тийин. Нашр белгиси — 75234.

БИР ЖОН—БИР ТАН БЎЛИБ

Орзу-умидимиз юзага чиқди. Ўзбекистоннинг мустақиллиги тўғрисида Қонун қабул қилинди. Мустақиллик қорақалпоқ диёрининг гуллаб-яшнашига ҳам имконият яратади. Қорақалпоғистоннинг кўп миллатли халқи ўз олдига қўйган режаларини амалга ошириш учун бир жон-бир тан бўлиб ишлайверади.

Республикамиз хом ашё етказиб беришдан тайёр маҳсулот чиқарадиган ўлкага айланиши учун имкониятлар очилди. Бу йўлдаги дастлабки қадамларимиз чакки эмас. Кейинги йилларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик корхоналар вужудга келтирилди. Яқин келажакда республикамизда қўшма корхоналар ҳам қуриш режалаштирилмоқда.

Е. НИЕЗИМБЕТОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, Нукус шаҳри.

ТЕАТРДА БАЙРАМ

Одатда душанба куни Тошкент театрларида дам олиш куни бўлади. Аммо куни кеча саҳна санъатимизнинг етакчи жамоаларидан бири Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат Академик драма театри одамлар билан гавжум бўлди.

Театр ижодий жамоаси дам олиш кунида қадрдонлари — маданият арбоблари, қалам аҳллари, санъат мухлислари билан Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини байрам қилди. Меҳмонлар карнай-сурнайлар билан кутиб олинди, ўртага дастурхон ёзилди. Мустақилликка бағишланган шеър ўқилди. Театр асосчилари, унинг шаклланиши ва равнақига муносиб ҳисса қўшган марҳумлар ёдга олинди.

Ўзининг янги мавсумини бошлаган таниқли театрнинг бу хайрли иши ибратлидир.

ОЛАМ АҲЛИГА ДИЛХОҲ

Навоий 1469 йили апрель ойида Ҳирот тахтига ўлтирган Ҳусайн Бойқарога муҳрдор, сўнгроқ бош вазир бўлиб сиёсат оламида иш олиб борар экан, унинг ниятлари, пок, мақсадлари улуғ, қандай бўлса ҳам мамлакатда ўзаро низоларга барҳам беришни, давлатни мустаҳкамлашни, халқлар орасида ўзаро аҳилликни таъминлашни ўзининг биринчи вазифаси деб тушунар эди.

Хуросон давлатини сиёсий, ижтимоий ва маданий жиҳатдан бошқаришда Навоий подшоҳ билан ҳамжиҳат бўлиб иш олиб боришга интилди. Навоий ўзининг «Вақфия» асарида ёзишича, Султон Ҳусайн Бойқаро давлат тепасига келгач, унинг улуғ ишларидан бири ижтимоий гуруҳлар ва турли қавм, уруғлар орасида тўғри муносабат ўрнатиш бўлган. У ушбу гуруҳ ва қавмларнинг ҳаммаси манфаатларини ҳимоя қилишга, давлатни бошқариш ишларида уларнинг иштирокини таъминлашга ҳаракат қилган, уларнинг вакилларига тегишли лавозимларни берган. Темурийларнинг ана шундай яқиндан ҳамкорлиги мамлакатни тинч бошқаришга ва бошқа сиёсий, ҳарбий ютуқларга олиб келган.

Хуросон ҳудудида, албатта, ўзбеклар ва тожиклар энг йирик этник гуруҳ бўлиб, Навоий бу икки халқ ўртасида доим яхши муносабатлар барқарор бўлишига алоҳида аҳамият берди. Шу маънода унинг Ҳусайн Бойқаро давлатида мамлакатни идора қилишда турк ва тожик баравар қатнашганидан мамнунлиги характерлидир:

Бири турк, — айвонида
ости муҳр,
Бири сорт, — девонида
бости муҳр.

Хуросон давлати XV асрнинг иккинчи ярмида Эроннинг шарқий қисмини, ҳозирги Туркистоннинг катта қисмини, ҳозирги Афғонистоннинг кўп қисмини ўз ичига олган бўлиб, бу ерда турли миллат вакиллари яшар, улар мамлакатнинг ҳамма жойида ўз қобилияти ва ҳунарларини кўрсата олар эди. Навоий «Лисонут-тайр» достонидаги бир ҳикояда ҳинд мусиқачилари ва раққосларининг ҳаётини, санъатини тасвирлар экан, бу ажойиб лавҳа орқали ўша давр Хуросон ва Ҳиндистон халқларининг санъат соҳасидаги алоқаларини акс эттирган эди. Навоий ўзининг:

Не лўливашдур ул қотилки,
қон тўкмаккадур яксар,
Қиё боқмоқлари поки нтик,
мужгонлари ништар —

матлаи билан бошлаган ғазалида, Заҳриддин Муҳаммад Бобир «Мухтасар»да хабар беришича, анъанавий гўзал маъшуқани эмас, аниқ бир лўли йигитни тасвирлаган. Бу йигит вақти-вақти билан Ҳиротга келиб, турли акробатик ўйинлар кўрсатган, шамолдай тез чопган, чанбарак орасидан сакраб ўтган, «туз қадди»ни ғайритабиий даражада букиб, ўзини турли ҳолатларга солган. Навоий унинг келганини эшитса, албатта бориб, ўйинларини томоша қилар ва санъатига тан берар экан. Бу бир фактнинг ўзи ҳам шуни кўрсатадики, Навоийда бошқа халқ вакилларини, уларнинг қобилиятларини камситишга мойиллик заррача ҳам бўлмаган.

Мамлакат пойтахти Ҳирот — кўпмиллатли шаҳар бўлиб, бу ерда турли миллат кишилари ва ҳар хил динларга сиғинувчи одамлар яшаган ва тинч ҳаёт кечирган. Бу ерда Исломдан бошқа динларни таъқиб этиш ҳаракатлари бўлмаган, аксинча бошқа диндаги кишиларга зиён етказмаслик — одат бўлган. Масалан, маънавий ҳаётда турли диндаги кишиларнинг фикри кўп вақт бир ердан чиққанига Навоий «Ҳолоти Паҳлавон Муҳаммад» асарида ажойиб мисол келтиради. Ҳазрат бу асарида ҳикоя қилишича, унинг устозларидан бири — Паҳлавон Муҳаммад ўз даврининг елкаси ерга тегмаган паҳлавони бўлиши билан бирга, олим, бастакор, раққос, хонанда, шоир, табиб, моҳир ошпаз ҳам бўлган. Навоий бир одамда шунча қобилият борлигидан ҳайратланади. Паҳлавонни мусулмонлардан тортиб ҳамма — христианлар ҳам, яҳудийлар ҳам яхши кўрганлар, у билан суҳбатлашишга, унга яқинлашишга ҳаракат қилганлар. Бу ҳақда Навоий: «Такаллуфсиз ва муболағасиз подшоҳдан гадоғача ва аҳлуллодин яҳуд ва тарсоғача Паҳлавонни севмас ва тиламас киши йўқ эрди», — деб ёзади.

Шу ўринда мен яна бир фактга диққатни тортмоқчиман. 1972 йили Ҳирот ўлкашунослик музейида бўлганимда, мен у ерда «Таврот»нинг қадимги яҳудий ёзувида терига битилган бир бўлагини деворга осиб қўйганларини кўрган эдим. Бу ҳам шаҳар тарихи учун тасодифий бир нарса бўлмаса керак, деб ўйлайман. Демак, қачонлардир, балки XV асрда Ҳиротда яҳудий жамоалари ҳам яшаган ва ўз динига эркин сиғиниб, ўз диний китобларини тарғиб ва ташвиқ этган. Навоийнинг ўзи ҳам Исломни улуғлаш билан бир қаторда бошқа динларни камситмаган, «Қуръон» билан бир қаторда «Таврот», «Забур», «Инжил»ни муқаддас, «осмоний» китоблар сифатида тан олган. Бу ҳақда биз «Ҳамса»нинг «Садди Искандарий» достонида қуйидаги сатрларни ўқишимиз мумкин:

Чу Мусоға «Таврот» этиб
ҳақ баён,
Санга ул баён ичра муъжиз
аён.
Бўлуб чунки Довуд қисми
«Забур»,
Сенинг муъжизинг анда
айлаб зуҳур.
Чу Исоға «Инжил» нозил
бўлуб,
Ҳақ анда сифотингға қойил
бўлуб,
Каломеки сендин топиб
интизом,
Анинг лафз бар лафз
муъжиз низом.
Нечаким кутуб осмоний
келиб,
Борисинда сендин нишони
келиб.[1]

Бошқа халқларга ва мамлакатларга, динларга нисбатан дўстона ва мўътадил сиёсат олиб бориш XV асрда Хуросон давлатининг обрўсини оширди. Бу даврда қўшни мамлакатлар билан яхши муносабатлар ўрнатилди, ўзаро савдо ва маданий алоқалар ривожланди. Навоий қитъаларининг бирида Ҳиротга узоқ Рум—Италия ҳукмдори («Қайсари Рум») номидан элчилар келгани, улар шоҳ саройида яхши кутиб олингани), улар олиб келган совға-саломлар эса талаш бўлиб кетгани ҳақида гап бор:

Туҳфаларким юборди
қайсари Рум,
Бурса жинси, фаранг
дебоси.
Турфа кўргилки, зумран
ислом
Анга солди фаранг яғмоси.

Навоий «Ҳайратул-аброр» достонининг 11-мақолотида мадрасадаги муллаваччаларнинг ҳаёти ва ўқиши ҳақида гапирар экан, бунда у Ҳирот, Самарқанд мадрасаларини ҳам кўзда тутган бўлиши эҳтимолдан узоқ эмас. Навоий ёзишича, бу мадрасаларда араб ва форс тиллари билан бир қаторда ибрий тили (яъни қадимги яхудий тили), юнон тили, сурёний (яъни, сирияликлар тили), ҳинд тили ҳам ўрганилган. Мадрасани битирган киши шу тилларни ҳам билган:

Ибрию юнонию сурёний
ҳам,
Ҳинди агар сўрса, билиб
они ҳам. —

Бу эса мадрасаларда таълим ишлари юксак даражада бўлганини, бу мамлакат халқлари ва зиёлилари бошқа мамлакатларда яратилган илмий ва маданий бойликларга, жаҳон цивилизациясига жуда яқин бўлганликларини кўрсатади.

Миллатлараро муносабатнинг муҳим томонларидан бири тил масаласидир. Хуросонда бу даврда икки тил фаол истеъмолда эди. Бири форсий тил бўлиб, хусусан адабиёт соҳасида кенг қўлланар эди. Иккинчиси туркий тил бўлиб, бу тилнинг мавқеи ҳам вақт ўтган сайин ортиб бормоқда эди. Навоий ўз халқининг ватанпарвар фарзанди сифатида туркий, яъни ўзбек тилини ривожлантириш, форсий тил даражасига кўтариш учун кураш олиб борди. Бунинг учун у ўзининг асосий асарларини ўзбек тилида яратган, ҳатто умрининг охирида форсий ва туркий тилларини бир-бирига қиёслаб «Муҳокаматул луғатайн» рисоласида туркий тилнинг ҳам мислсиз даражада бой эканини исботлашга ҳаракат қилган. Бироқ бу билан у форсий тилни камситмаган, ўз давридаги ижод аҳлини форсий тилда ҳам, туркий тилда ҳам фаол ижод қилишга даъват этган.

Албатта, халқлар, элатлар ўртасидаги муносабатларнинг тўғри йўлга қўйилиши, ҳал этилиши кўп жиҳатдан ижтимоий-сиёсий масалаларнинг адолатли ҳал этилишига боғлиқ. Хуросон таркибида, масалан, ҳозирги Туркманистоннинг катта ҳудуди бўлиб, Ҳусайн Бойқаро Ҳирот тахтини эгаллагунга қадар, Хоразм ва туркман ерларида, хусусан Адоқ деган ерда ҳокимлик қилган, туркманлар билан яқин ва яхши муносабатларда бўлган. Навоий ҳам вазирлик чоғларида ва ундан кейин туркманларнинг шаҳар ва қишлоқларида тез-тез бўлиб турган. Хусусан у ёз ойларида гоҳ подшоҳ билан, гоҳ ўзи Марвда дам олишни ёқтирган. Марвда унинг Хусравия мадрасасини қургани, машҳур Султон Санжар мақбарасини таъмир этгани, шу ерда «Туҳфатул афкор» қасидасини ёзиб тугаллагани маълум. Навоий ва Султон Ҳусайн ҳақида туркманлар орасида юзларча ривоятлар мавжуд бўлиб, улар бизнинг давримизгача етиб келган. Бу халқ ривоятларида Навоий улуғ ва адолатли арбоб, донишманд ва диёнатли инсон сифатида тасвирланади. Бу ривоятлардан бизга Навоийнинг бошқа халқларга, хусусан туркманларга адолатли, чинакам инсоний муносабатда бўлгани англашилади, Навоий ҳақидаги бизнинг тасаввуримиз бойийди.

Лирик шеърларининг бирида дунё халқларига мурожаат этиб, «Олам аҳли, билингиз ким, иш эмас душманлиғ!» деб ёзган шоирнинг ҳамма халқларга дўстона муносабати унинг «Хамса»га кирган достонларида ҳам яққол кўзга ташланиб туради. Масалан, Фарҳод — хитойлик, Ширин — Арман юртидан, Лайли, Мажнун — араб, Искандар — юнон, Шопур, Баҳром — эронлик, Саъд — мисрлик ва ҳоказо. Навоийнинг ўз қаҳрамонларини турли миллат вакиллари этиб тасвирлашида катта мажозий маъно борки, бундан кўз юмиш мумкин эмас. Навоий, ҳеч шубҳасиз, умуминсоний қадриятларни ирқчилик ва миллий тушунчалардан юқори қўйган.

Халқлараро ва миллатлараро алоқаларда, диний муносабатларда Навоий адолат масаласига доим катта аҳамият берган, Навоийнинг фикрича, Искандар шунинг учун улуғки, у дунёдаги барча халқларни адолат ўрнатиш йўли билан бирлаштира олди. «Садди Искандарий» достонида яъжуж ва маъжужларга қарши буюк девор қурилар экан, бу девор дунёдаги барча халқларнинг усталари, қурувчилари ёрдами билан бунёд этилади. Бунда Искандарнинг барча халқларга тўғри ва адолатли муносабатда бўлгани катта ўрин тутади. Навоий шу достонида ва «Ҳайратул-аброр»нинг шаҳзода Бадиуззамонга бағишлов қисмида золим мусулмон подшога нисбатан одил кофир подшони устун қўйиши унинг чинакам инсонпарвар ва халқпарвар шоир, мутафаккир бўлганини яққол намоён этади:

Шоҳки, иш адл ила бунёд
этар,
Адл бузуқ мулкини обод
этар.
Кофири одил ани обод
этиб,
Мўмини золим ани барбод
этиб.

Навоий ўз шеърларида ва бошқа достонларида, «Тарихи мулуки Ажам» асарида бу фикрларини янада ривожлантиради ва чуқурлаштиради. Масалан, Навоий «Тарихи мулуки Ажам»да ёзишича, Ҳусрав Парвезнинг қизи Турондухт тахта ўлтиргач, отаси даврида Мадойинга ўлжа сифатида келтирилган «Чалипо» деган бутни Византияга қайтаради ва бу тантилик икки мамлакат ўртасида тинчлик муносабатлари ўрнатилишига олиб келади. Навоий буни ғоят ижобий иш сифатида баҳолайди.

Хуллас, Алишер Навоийнинг халқлараро муносабатларга доир инсонпарварлик ғоялари ўз даврида ижобий ҳол эди. Буюк шоирнинг бу хил илғор фикрлари миллатлараро муносабатлар мамлакатимизда маълум даражада издан чиққан шу кунларда биз учун ниҳоятда ибратлидир. Навоийдаги халқлар ва миллатлараро дўстлик ғояларини биз ҳаётга янада фаолроқ татбиқ этмоғимиз керак.

Абдуқодир ҲАЙИТМЕТОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

1. Алишер Навоий «Хамса». Т. 1960. 625-саҳифа.

МУСТАҚИЛЛИК ЙЎЛИ — ЯНГИЛАНИШ, ИСТИҚЛОЛ ЙЎЛИ

Биз — «Нишон» давлат наслчилик заводи қоракўлчилари Ўзбекистоннинг мустақиллиги ҳақидаги хабарни хурсандчилик ва кўтаринки руҳ билан кутиб олдик.

Мустақил Республика, албатта, хўжаликларга ҳам катта имкониятлар яратиб беради. Қоракўлчиликни ривожлантира бориб, жаҳон бозорига ҳам чиқиш ниятимиз бор. Энди имкониятларимиз янада кенгаяди. Қўлимизни бемалол етган жойгача узатамиз.

Илгари бир дона қоракўл терини ўттиз сўмдан сотардик. Албатта, бу арзон. Ҳайрият, яқинда нарх тўғри баҳоланди. Бир дона тери 80—85 сўмгача чиқди. Агар маҳсулотимизни ўзимиз қайта ишлаб сотсак, ҳар бир дона қоракўл терини 270—300 сўмгача пуллаш мумкин. Бу хўжаликка катта иқтисодий фойда келтиради. Шу боис ҳозир терига қайта ишлов берадиган кичик корхона ташкил қиляпмиз.

Бу йил 15 минг дона қоракўл тери ишлаб чиқариб давлатга сотдик. Тола ҳисобига жун ишлаб чиқариш ҳам йил сайин кўпаймоқда. Чунки маҳсулотга талабгорлар кўп.

ХАРИДОРБОП ҚОРАКЎЛ ТЕРИЛАР

Совхоз наслчиликка ҳам ихтисослашган. Ҳар йили 5,5—6 минг бош наслли қоракўл қўй етказиб келяпмиз. Биргина шу йилнинг ўзида колхоз ва совхозларга олти юз бош наслли қоракўл қўй сотдик. Ана шулар ҳисобидан беш ярим миллион сўм даромад олдик.

Биз мустақиллик сари дадил қадам қўйган кунимизда қоракўлчиликни ривожлантириш борасида қилинган ишлар ҳақида икки оғиз тўхталмоқчиман. Боиси, давлат наслчилик заводимиз олтмиш йиллик тарихга эга.

1928 йили Косон даштининг Ўртачўл массивида Муборак қўйчилик совхози, Қарши даштида «Нишон» қоракўлчилик совхози вужудга келди.

Совхозда дастлаб учта қўйчилик фермаси тузилди. Жумладан, Чарағил яйловида 26,5 минг, кўҳна Файзли яйловида 32 минг бошдан ортиқ қўй боқилди. Хўжаликнинг умумий яйлови 250 минг гектардан ортиқроқ эди.

30-йилларда «Нишон» қоракўлчилик совхозининг зотли қўйлари Кавказ ва Болтиқбўйи жумҳуриятларига, Оренбург, Ростов, Астрахань, Сурхондарё ва Самарқанд вилоятларига кенг тарқалди. Хўжаликдан озарбайжонликлар, татаристонликлар ҳам наслли қўйларни сотиб олдилар. Қоракўл қўйлари Европа, Осиё, Африка қитъаларида ҳам жиддий синовдан ўтди. Ҳатто Америка фермалари ҳам даштда чиниққан қоракўл совлиқларини сотиб олдилар. «Нишон»да етиштирилган қоракўл терилар жаҳон бозорида юксак баҳоланди.

Чорвадорлар сифатли жун ва қоракўл тери етиштириш бўйича Иттифоқ кўргазмаларида қатнашиб, бир неча бор олтин медаль ва биринчи даражали диплом билан мукофотландилар. Бу эса қоракўл терилар сифатини муттасил яхшилаб бориш имконини берди. Наслчилик ишини янги поғонага кўтаришда зооветеринария ходимлари И. Семёнов, Ф. Шерғозин, В. Романова, илғор қўйчивонлардан А. Шоймардонов, А. Ғойибов, Н. Шарипов, Қ. Сувонов, Ҳ. Олимов, П. Маҳмадқулов, Н. Қораев, Б. Шоймардонов ва бошқаларнинг ғайрат ва шижоати таҳсинга сазовор бўлди. 40-йилларда давлат наслчилик заводи моллар сонини кўпайтириш учун катта тадбирларни амалга оширганди.

Қоракўлчиликда наслчилик ишлари кейинги йилларда яхши йўлга қўйилди. Чорва қишловлари намунали ўтказила бошланди. Қўйлар туёғи кўпайди. Шу жиҳатдан ҳам давлат наслчилик заводи Қарши чўлининг қалдирғоч хўжалиги бўлса-да ташкил этилган даврдан бери мамлакатга 1680 минг донадан зиёд қоракўл тери, 11200 тоннага яқин жун, сут, тухум, пишлоқ, бринза сингари хилма-хил маҳсулотлар етказиб берди. Иттифоқнинг олти республикасида, 18 вилоят ва 320 дан ортиқ давлат хўжаликларида «Нишон»да етиштирилган бир миллион 343 мингдан ортиқ қоракўл қўйлар боқилмоқда. Шу совхоз базасида бугунги кунда вилоятда йирик Ғ. Ғулом номли давлат наслчилик заводи ҳам иш олиб бормоқда.

Қўйчувонлар чорвачиликни ривожлантиришнинг асосий шарти унинг озуқа базасини яратиш деб тушунадилар.

Озуқа етарлилиги учун ҳам бу йил қўйлардан қўзи олиш топшириқлари ошириб бажарилди. 32 минг 311 бош совлиқнинг ҳар юзидан 107 тадан қўзи олинди. Юзига 75 тадан ўстиришга қолдирилди. Ҳозир яйловларда 76874 бош қўй-қўзи боқилмоқда.

Б. Зиёдуллаев бошлиқ 2,- Э. Жумаев бошлиқ 3-фермалар жамоаси бу соҳада намунали ютуқларга эришмоқдалар. Ҳ. Султонов, К. Дўланов, У. Кўчимов,, М. Худоёров, О. Шерқулов каби пешқадам қўйчувонлар ҳар юз бош совлиқдан 120 тадан қўзи олиб, улкан муваффақиятни қўлга киритдилар.

Кейинги пайтда ташқи савдо ривожланиб, хорижий давлатлар билан алоқалар мустаҳкамланаётганлиги қоракўлчиларимиз ғайратига ғайрат қўшмоқда. Биз яқинда жаҳон бозорига чиқишни янада кенгайтириш мақсадида бир қатор тадбирларни амалга оширдик. Жумладан, Германия, Америка Қўшма Штатлари, Туркия, Эрон каби бир қатор мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар боғлаш юзасидан муҳим режалар тузилди. Ана шу давлатларнинг ишбилармон кишилари, фермерлар ва кампанияларнинг вакиллари қоракўл териларимизга харидор эканликларини тегишли ташкилотлар орқали маълум қилдилар.

Хулоса қилиб айтганда, биз бор имкониятни ишга солиб, Ўзбекистон қоракўлчилиги шуҳратини мустаҳкамлашимиз лозим. Бу ўзбек халқининг истиқболи порлоқ бўлишига хизмат қиладиган омиллардан бири бўлиб қолади.

М. ГЕЛДИЕВ,
«Нишон» давлат наслчилик заводи директори.

ХУШХАБАРЛАР

ПАХТАНИНГ ЯНГИ НАВИ

● Ҳозир Мирзачўлда етиштирилаётган уч навдаги пахта ёнига яна битта — С-6524 деб аталган янги юқори самарали нав қўшилади. Айни кунларда Сирдарё вилоятининг сарауруғчилик хўжаликларида ана шу нав ҳосилини йиғиштириб олиш қизғин боряпти.

Гулистон районидаги Фрунзе номли колхозда теримнинг дастлабки кунидаёқ ана шу янги нав ҳосилидан 20 тоннага яқини ҳирмонга тўкилди. Ундан дастлабки уруғликни олишади. Теримда 400 га яқин киши қатнашмоқда. Уларга иш ва меҳнатга ҳақ тўлаш шарт-шароитлари ҳақида йўриқномалар берилган.

Хўжалик пахтакорлари мавсум охиригача давлатга 500 тоннадан кўпроқ уруғлик пахта сотадилар, уларнинг асосий қисмини С-6524 нави ташкил этади.

МУВАФФАҚИЯТ СИРИ

● Сурхондарё вилоятидаги «Хазорбоғ» совхозининг меҳнаткашлари маккажўхори майдонларидан мўл ҳосил йиғиштириб олдилар. Улар ўз меҳнат натижаларидан мамнун бўлдилар. 160 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 60 центнер дон етиштирилди.

Бу йил хўжаликда сабзавот, узум, бошоқли экинлар йиғиштириб олишда ҳам режалардаги кўрсаткичлар ошириб бажарилди. Бу, энг аввало меҳнатни ташкил этишнинг ижара, пудрат усуллари фаол жорий этилгани билан изоҳланади.

БУНАҚАСИ БОШҚА ЕРДА ЙЎҚ

● Гап Самарқанд районидаги «Ўзбекистон» колхозида очилган янги болалар боғчаси устида кетмоқда. Боғча алоҳида тайёрланган лойиҳа асосида бунёд этилди — бу хўжалик бошқаруви «Вилоят колхоз қурилиши» бирлашмасига берган буюртманинг асосий шарти бўлди.

Бинога пардоз беришда миллий меъморчилик усулларидан оқилона фойдаланишди. Кенг ва ёруғ айвонлар, зиналар, устунлар, ўзига хос безатилган шифтлар кишини мафтун этади.

Болалар боғчасида спорт ва кўргазма заллари, меҳнат билан шуғулланиш учун мўлжалланган устахоналар, қишки боғ ҳам бор. Дарвоқе, болалар ўйнайдиган ва ухлайдиган хоналар полнинг тагидан иситилади.

(ЎзТАГ).

ХИРМОНГА БАРАКА

● **ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ.** Бувайда районидаги «Ленинобод» жамоа хўжалигининг 13-бригадаси аъзолари мавсум бошидан бери 50 тоннадан зиёд пахта тайёрлашди. Бу йиллик режанинг 30 фоизига тенгдир. Теримчилар режани шу ой охиригача бажаришга аҳд қилишди.

Суратда: терилган пахта тарозига қўйилди.

Ф. НАЗИРОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

● **СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ.** Гагарин районидаги «Искра» давлат хўжалигида шоли ўрими авжида. Деҳқонлар бу йил 9386 тонна маҳсулот етиштиришга аҳд қилишган. Айни пайтда далаларда 50 комбайн, 67 прицеп, 19 транспорт трактори, 7 та юк машинаси ишлатилмоқда. 5 та ўрим-йиғим гуруҳи тузилган.

Суратда: илғор комбайнчилардан Ринат Аҳмедшин ва Йўлдош Рўзиев.

И. ХУЖАЕВ олган сурат (ЎзТАГ).

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ИЖРОНИ ТЕКШИРАДИ

ИЧИМЛИК СУВИ ТАШВИШИ

ЕКИ ТАХИАТОШ-КУЛСАРИ СУВ ЙЎЛИ ҚУРИЛИШИ НЕГА КЕЧИКМОҚДА?

Ҳурматли муҳарририят ходимлари! Ўтган йили республика Президентининг қишлоқ аҳолисини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашни яхшилаш тўғрисидаги Фармони рўзномангизда эълон қилинганда қувончдан бошимиз осмонга етганди. Ахир, неча йиллардан буён биз учун сароб бўлиб келаётган орзуларимиз энди амалга ошар экан, дея хурсанд бўлгандик-да. Бироқ шошилган эканмиз. Армонимиз ушалмай қолди.

Келинг, гапнинг индаллосини айтиб қўя қолай. Бизнинг энергетиклар шаҳри — Тахиатош аҳолисини ичимлик сув билан таъминлаш мақсадида бундан бир неча йил илгари Тахиатош-Кулсари сув йўли иншооти қурилиши бошлаб юборилганди. Бир кеча-кундузда 264 минг куб метр сув берадиган бу иншоот қурилиши нима бўлди-ю, тугалланмай қолди. Тахиатош энергетика қурилиши бошқармаси бинокорлари эса ҳар йили «Бу йил фойдаланишга топширамиз», дейишдан нарига ўтишмаяпти. Очиғи, қурилишдаги аҳволни ўнглашларини сўраб, Хўжайли ва Нукусдаги тегишли ташкилотларга, Тахиатош шаҳар ижроия комитетига бир неча бор қатнадик. Ҳеч натижаси чиқмади. Аҳвол шу тариқа давом этаверса, қачон биз ичимлик сув билан таъминланар эканмиз! Сиздардан илтимос, ушбу муаммони ҳал этишда бизларга ёрдам берсангиз.

Салом билан

Сарсен ҚАРАСОЕВ,
Тахиатош шаҳри, Дарибоев кўчаси, 30-уй.

Дарҳақиқат, Тахиатошда аҳолини тоза ичимлик сув билан тўла таъминлаш бир неча йиллардан буён ўткир муаммо бўлиб турибди. Тўғри, шаҳарнинг кўпгина мавзеларида хонадонлар водопроводлаштирилган. Бироқ ушбу водопровод тармоқларида сув босимининг етишмаслиги, баъзи ҳолларда умуман чиқмай қолиши туфайли аҳолининг учдан икки қисми ичимлик сув излаб қийналмоқда. Шаҳардаги 91- ва 18-кўчалар ён атрофидаги хонадонлар ҳанузгача водопроводлаштирилмаган. С. Қарасоев яшаётган Олимовул массиви аҳолиси ҳам ичимлик сув танқчиллигига дуч келган.

Бу массивдаги хонадонларни водопроводлаштириш масаласи шаҳар ижроия комитетида, тегишли ташкилотлар мажлисларида бир неча бор ўртага қўйилган бўлса-да, амалий ҳаракатдан дарак йўқ. Шу боис одамлар бошқа жойлардан 15—20 сўмдан бир машина сув сотиб олиб, кун кечиришаяпти. Аҳолининг бир қисми эса тозаланмаган ариқ-зовур сувларидан фойдаланишга мажбур бўлаяпти. Бу турли хил касалликларни келтириб чиқармоқда.

Шу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтиш керак. 1964 йили шаҳарда сув тозалаш иншооти қурилган эди. Бир кеча-кундузда 6 минг кубометр сув тозалаб берувчи ушбу станция ёрдамида 16 минг нафар аҳоли эҳтиёжи қондирилар эди.

Ҳозир шаҳар аҳолисининг сони 45 мингга етган. Бироқ бундан 27 йил аввал ишга туширилган сув тозалаш иншооти ҳанузгача бирон марта реконструкция қилинмади, кенгайтирилмади. Оқибатда хонадонларни, саноат корхоналарини ва ташкилотларни ичимлик сув билан таъминлаш масаласи йилдан-йилга қийинлашиб борди. Аҳолининг ёрдам сўраб бормаган ташкилоти қолмади ҳисоб. Лекин ўша йилларда маъмурий-буйруқбозликка асосланган айрим раҳбарлар халқ дардига қулоқ солишмади. Натижада аҳвол ўзгармасдан қолди.

Хўш, ҳозир-чи? Қайта қуриш йилларида, айтиш керакки, бу соҳада бир мунча ўзгаришлар юз берди. Шаҳар мавзеларидаги кўплаб хонадонлар водопроводлаштирилди. Бироқ сув босимининг пастлиги, умуман Оролбўйи минтақаси бўйича ичимлик сувининг етишмаслиги муаммо бўлиб қолаверди.

Энергетиклар шаҳри бўлган Тахиатош аҳолисини тўла ичимлик сув билан таъминлаш мақсадида ўтган йилларда Тахиатош-Кулсари сув қувури иншооти қурилиши бошлаб юборилди. Объектнинг лойиҳа-сметаси нархи 19 миллион сўм қилиб белгиланди. Бу қурилишни ўз зиммасига олган Тахиатош энергетика қурилиши бошқармаси бинокорлари иншоотни муддатидан илгари барпо этиб, аҳолини мамнун қиламиз, дея ваъда беришди. Дастлаб қурилиш жадал борди. Тез орада 15 миллион 767 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Лекин кейинги 3 йилда объектни ўз вақтида фойдаланишга топшириш ҳақидаги эзгу ниятлар чиппакка чиқди. Сабаби — буюртмачилар билан пудратчилар ўртасида келишмовчилик юзага келди. Таъминотчилар шартнома мажбуриятларини бажаришмади. Хом ашё, қурилиш материаллари етишмаслигидан иншоот қурилиши чўзилгандан-чўзилди. Биргина мисол. Бу йил объектда 2 миллион 187 минг сўмлик иш бажарилиши керак эди. Шу кунгача эса атиги 442 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари уддаланди, холос.

Қурувчилар ҳам, шаҳар аҳолиси ҳам таъминот соҳасида сув йўли барпо этилишига яқиндан ёрдам беришларини сўраб Тахиатош шаҳар Кенгаши раиси Б. Раховга, ижроком раиси А. Шапиевга бир неча бор мурожаат қилишди. Аммо раҳбарлар бюджетимиз етишмайди, пулимиз йўқ, дея баҳона қидиришдан нарига ўтишмади. Ваҳолонки, имконият излаб, муаммони тезроқ ҳал қилиш зарур эди.

Тўғрисини айтганда, ҳали ҳам айрим раҳбарларимизда ташаббус, тадбиркорлик етишмаётганлигига ачинасан киши. Ахир, халқ манфаатини кўзлаб ишлаш уларнинг бурчи, вазифаси эмасми? Жумҳурият мустақиллиги эълон қилинган, иқтисодиётни ўнглаш учун тинимсиз кураш кетаётган ҳозирги бир пайтда раҳбарларнинг бундай хотиржамлигига, масъулиятсизлигига чек қўйиш лозим. Чунки биз ўз уйимиздаги, юртимиздаги муаммоларни ўзимиз ҳамжиҳатлик билан ҳал қилмасак, бошқалар келиб ҳал қилиб бермайди.

Эндиликда фақат ўз кучимиз ва ғайратимизга ишонибгина хўжалик юритишда муваффақиятга эришишимиз мумкин. Ўйлаймизки, Тахиатош шаҳри раҳбарлари буни яхши тушунадилар ва сув йўли иншоотининг қурилишига бош-қош бўлиб, шаҳар аҳолисини тезроқ тоза ичимлик сув билан тўла таъминлашга эътиборни қаратадилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

● *Долзарб мавзуда суҳбат*

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан полковник Рустам Ўрмонович Аҳмедов Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари вазири — миллий гвардия қўмондони этиб тайинланди. У ЎзТАГ мухбири Т. Ботирбековнинг саволларига жавоб берди.

Полковник Рустам АҲМЕДОВ:

«РЕСПУБЛИКА МУСТАҚИЛЛИГИНИ ҚЎРИҚЛАШ—АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗ!»

— Рустам Ўрмонович, сизнинг Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари вазири — миллий гвардия қўмондони лавозимига тайинланишингиз катта воқеа бўлди. Сизни чин қалбимдан табриклайман. Энди, илтимос, ўзингиз, оилангиз ҳақида, қандай қилиб ҳарбий бўлиб қолганингиз ҳақида гапириб берсангиз.

— Мен 1943 йилнинг 10 ноябрь куни Фарғона вилоятининг Бағдод районида туғилганман. Ўзбекман. КПСС аъзосиман, олий маълумот олганман.

Бирдан ҳарбий бўлиб қолганим йўқ. Аввалига мактабни тугатганимдан сўнг Қўқондаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш техникумига кирдим. Кейинчалик Охунбобоев район «Узсельхозтехника» бирлашмасида бир йилча машина-мелиорация отрядининг механиги бўлиб ишладим. 1962 йилда бронетанк қўшинлари маршали П. С. Рибалько номидаги Тошкент танк қўшинлари билим юртига кирдим ва уни 1965 йилда битирдим. Сўнг бронетанк қўшинлари ҳарбий академиясини тугатдим.

Уни тугатганимдан кейин СССР Қуролли Кучларининг турли қисмларида хизмат қилдим. Болтиқбўйи ҳарбий округи қўшинларига ишга юборилдим. Округда икки йил давомида танк взводига командирлик қилдим, мени полк комсомол комитетининг котиблигига сайлашди. Ўша ернинг ўзида дивизия сиёсий бўлими бошлиғининг комсомол ишлари бўйича ёрдамчиси лавозимига кўтарилдим.

1969 йилда Польшада Шимолий қўшинлар гуруҳида сиёсий бўлим бошлиғининг комсомол ишлари бўйича ёрдамчиси, танк батальони сиёсий бўлимининг ўринбосари лавозимларида хизмат қилдим. 1972 йилда Самарқанд олий командирлар танк билим юртига хизматга юборилдим. Бу билим юрти кейинчалик автомобиль билим юртига айлантирилди. У ерда танк батальони сиёсий бўлими бошлиғининг ўринбосари, шунингдек, курсантлар батальони сиёсий бўлими бошлиғининг ўринбосари бўлиб ишладим. Бу ерда офицер кадрларни тайёрлаш масаласига дуч келдим.

1978 йилдан бошлаб В. И. Ленин номли Тошкент умумқўшин командирлари билим юртида батальон командирининг ўринбосари, курсантлар батальонининг командири бўлиб ишладим. 1986 йилнинг декабридан бошлаб Тошкент вилоят фуқаро мудофааси штабига бошчилик қилдим.

Халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгашининг депутатиман.

Оиламизда олти фарзанд бўлиб — уч опа-сингил ва уч ака-укамиз. Отам 1910 йилда таваллуд топган, кўп йиллар мобайнида совет, партия ишида бўлган, ҳозир пенсияда. Онам 1988 йилда вафот этганлар. Уйланганман, хотиним шифокор бўлиб ишлайди. Учта фарзандим бор.

— Сиз ўз кучингизга ишонасизми, юқори лавозимга тайинланишингиз муносабати билан қандай режаларингиз бор?

— Мен учун вазирлик лавозими кутилмаган воқеа бўлди. Чунки ана шу лавозимга мендан ҳам муносиброқ генераллар бор. Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов билан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг аъзолари менга ишониб вазирликка бошчилик қилишни топширдилар. Зиммамга жуда катта масъулият юклanganини тушуниб турибман.

Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари вазирлиги ва миллий гвардия қўмондони лавозими «Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонуннинг 6-моддаси асосида таъсис этилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлигини тузиш, миллий гвардия ва қўшинлардан ташқари (муқобил) хизматни ташкил этиш ҳуқуқига эга, дейилади. Мустақил Ўзбекистон жумҳурият ҳудудида СССР Қуролли Кучларини шакллантириш ва унга раҳбарлик қилиш масалаларида ҳарбий сиёсат юритиш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади. Мудофаа вазирлиги ва Мудофаа ишлари вазирлиги — иккита ҳар хил идоралардир. Бизнинг вазифамиз комиссариатларда тузилган ҳарбий бошқармалар органларининг ишларини мувофиқлаштириб туришдан иборат. Яъни, биз йигитларимизни Армия хизматига тайёрлаш, бўлажак офицерларни Суворов мактабида, аввал бўлганидек ўн беш ёшдан эмас, балки етти ёшданоқ тайёрлаш билан шуғулланамиз. Тайёргарлик ишларини жумҳурият Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Давлат спорт комитети билан биргаликда олиб борамиз. Йигитларни Армия хизматига тайёрлаш учун яна бир қанча муҳим тадбирларни ҳам амалга ошириш лозим. Биз машқлар жумҳуриятимизнинг экологик муҳитига, табиий бойликларига таъсир қилмаслиги учун уларни ўтказиш муддатлари ва жойларини келишиб олиш билан ҳам шуғулланамиз.

Вазирлик жумҳуриятимиз ҳудудида яшайдиган барча ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилалари ўз ёру биродарларидан хавотирланмасликлари ҳамда эртанги кунга ишонишлари учун уларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш билан ҳам шуғулланади. Жумҳуриятимиз уларнинг бундан кейинги тақдири учун ҳам тўла жавобгардир. Қуролли Кучлар сафларида Ўзбекистондан ташқарида хизмат қилаётган йигитларимиз учун яратилган шарт-шароитларни ўрганиш ҳамда улар хизматини назорат этиш, Армия учун ҳарбий мутахассислар тайёрлашга доир бошқа бир қанча масалалар билан ҳам шуғулланиш вазифаларимиздан бири ҳисобланади.

— Рустам Ўрмонович, ҳозирги вақтда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг давлат ва жамоат хавфсизлиги, мудофаа ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари комитети ҳам бу масалалар билан шуғулланаётганини менга маълум. Бу Олий Кенгаш комитети ишини такрорлаш эмасми?

— Йўқ, албатта. Олий Кенгаш комитети қонунлар ишлаб чиқиш билан шуғулланади, биз эса бу қонунларни ижро этадиган кишиларимиз.

— Бугун олдингизда турган вазифалар ҳақида гапириб бера оласизми?

— Ҳарбий бошқарув идораларининг ягона тузилмаларини вужудга келтириш, ҳарбий сиёсатга доир қонунлар лойиҳасини тайёрлаш, моддий база яратиш, миллий гвардия учун одамлар танлаш ва уларни ўқитиш бугунги кундаги асосий вазифамиздир.

— Миллий гвардия деганда нимани тасаввур этиш мумкин?

У ерда кимлар хизмат қилади?

— Гвардиянинг ўзи унинг номини билдириб турибди. Миллий гвардияда Ўзбекистонда истиқомат қилаётган барча миллатларнинг фарзандлари хизмат қилади. Яъни, бу байналмилал бўлади.

— Рустам Ўрмонович, суҳбатимиз ҳам охирлаб қолди. Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари биринчи вазири — миллий гвардия қўмондони сифатида яқин орада хизмат қилиши керак бўлган йигитларга қандай истакларингиз бор?

— Биринчи навбатда уларга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат тилайман. Жисмоний жиҳатдан бақувват бўлсинлар. Ўз Ватанларига садоқат билан хизмат қилишларини, ўз халқларини севишларини, интизомли бўлиб давлат олдидаги муқаддас, фуқаролик, конституциявий бурчларини муносиб бажаришларини ҳоҳлардим. Улар Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг ишончли қўриқчилари бўлишсин.

— Мен ҳам сизга мустаҳкам саломатлик, ишларингизда муваффақият, оилавий ҳаётингизда бахт-саодат тилайман.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

«ТАШКЕНТГЕОЛОГИЯ» ТОШКЕНТ ГЕОЛОГИЯ-ҚИДИРУВ ИШЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ

ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ

барча ташкилотлар ва корхоналарнинг раҳбарларига **Ўқув-курс комбинати қошида ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда қуйидаги санаб ўтилаётган мутахассисликлар бўйича ишчи-кадрларни қайта тайёрлаш** (тайёрлаш) **ва муҳандис-техник ходимларнинг малакасини ошириш**

ДОИМИЙ КУРСЛАРИ ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАНЛИГИНИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

— бурғулаш қурилмалари, автомобиль кранлари, ичдан ёниш двигателлари, кўчма компрессор, кўчма электр станцияларнинг машинистлари, бурғулаш қурилмаси машинистининг ёрдамчиси.

— электр-газ пайвандчилар;

— очиқ ва ер ости кон ишларида портлатувчилар;

— газ баллонли ёқилғи билан ишлайдиган автомобиль ҳайдовчилари;

— газ баллонли автобилларга хизмат кўрсатувчи чилангарлар;

— юк кўтариш механизмларидан хавф-хатарсиз фойдаланиш, уларнинг соз ҳолда сақланиши, юклар ва босим остида ишлайдиган сиғимларни бир жойдан иккинчи бир жойга кўчириш учун масъул шахслар;

— касаба уюшмаси комитетларининг меҳнат муҳофазаси бўйича жамоатчи инспекторлари;

— санитария инструкторлари;

— токарлар;

— кран ишчиси — турдош касб. Бу мутахассислик бўйича ўқиш «Бурғулаш қурилмалари, ичдан ёниш двигателлари, кўчма компрессор, автомобиль кранларининг машинистлари; электр-газ пайвандчилар: гуруҳларидаги асосий курс ниҳоясида ўтказилади.

Ўқув-курс комбинати қошида ётоқхона бор.

Курслардаги ўқиш муддати 0,5—1 ойдан 3—3,5 ойгача.

Ўқув-курс комбинатида бир ой ўқиш учун ётоқхонада яшаш ҳақини ҳисобга олмаганда ойига икки юз олтмиш сўм ҳақ тўланади.

Зарур ҳолларда ўқув-курс комбинати юқорида санаб ўтилган ишчи касблари бўйича тушган аризаларга мувофиқ муайян миқдордаги ўқувчиларни қабул қилиши мумкин.

Ўқув-курс комбинатига кўрсатилган курсларда мутахассислик бўйича маъруза ўқиш учун соатбай-ўқитувчилар керак. Бу бир соатлик маъруза ҳақи, ўқитувчилик фаолияти ва илмий даражаси билан боғлиқ ҳолда 2 сўмдан 4 сўмгача.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700064, Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 21 «а» уй, «Ташкентгеология» геология-қидирув ишлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг ўқув-курс комбинати. Телефонлар: 55-77-53, 55-77-48. «Бахт уйи» ҳовлисида.

ОРОЛ ВА ОРОЛБЎЙИНИ АСРАШ ҚЎМИТАСИ

«ОРОЛ» хайрия тижорат маркази

Оролбўйи аҳолисига

1991 ЙИЛ 1—9 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ

ОРОЛБЎЙИ НОҲИЯ ВА ВИЛОЯТЛАРИДА

ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ КУНЛАРИ БЎЛИБ ЎТАДИ

2—7 октябрь — ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ (Мўйноқ, Қўнғирот, Нукус, Кегейли, Чимбой, Тахтакўприк, Қораўзак, Амударё) **ноҳияларида;**

7—8 октябрь — ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ ХИВА НОҲИЯСИДА;

8—9 октябрь — БУХОРО ВИЛОЯТИ (Учқудуқ, Томди) **ноҳияларида;**

9 октябрь — ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЎЗ ИШИНИ ЯКУНЛАЙДИ.

ОРОЛ ХАЙРИЯ КУНЛАРИГА ОРОЛ ВА ОРОЛБЎЙИНИ АСРАШ ҚЎМИТАСИ РАИСИ, ПРОФЕССОР, РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ДЕПУТАТИ — ПИРМАТ ШЕРМУҲАМЕДОВ РАҲБАРЛИК ҚИЛАДИ.

Оролбўйи аҳолисига хайрия кўрсатиш иштиёқида яшаётган ҳиммати баланд инсонларни қуйидаги манзилга мурожаат этишларини илтимос қиламиз: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 1-уй, Қўнғироқ: 32-07-48.

Тошкент шаҳар байналмилалчи жангчилар ва заҳирадаги жангчилар «Союз» уюшмасининг «Интер» илмий-техника ишлаб чиқариш бирлашмаси

ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади. Телефон: 41-64-82. Манзилгоҳ: **Тошкент шаҳри, Анҳор соҳили кўчаси, 6-уй.**

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси бошқаруви И. Охунбобоев номли жумҳурият Ёш томошабинлар театрининг гримёри У. Сафоевга онаси

Раҳимахон САФАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат иқтисодиёт дорилфунунининг ректорати, жамоа ташкилотлари, сиёсий иқтисод кафедраларининг жамоалари шу кафедранинг профессори М. Х. Зайнуддиновга укаси

Жалол ЗАЙНУДДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Жумҳурият гастрол-концерт бирлашмаси «Ханда» ижодий маркази «Ханда» дастасининг сатирик ижрочиси

Фозилхон ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат дорилфунуни раҳбарияти, табиёт факультетлари сиёсий иқтисод кафедраси жамоаси шу кафедра катта ўқитувчиси

Жалолиддин Хусаинович ЗАЙНУТДИНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси бошқаруви уюшма аъзоси. «Мулоқот» театр студиясининг актёри А. Рўзиевга отаси

Ибодулла РУЗИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент автомобиль йўллари институтининг ректорати, сиёсий тарих кафедраси ва жамоат ташкилотлари сиёсий тарих кафедрасининг собиқ мудири, тарих фанлари кандидати, доцент

Усмон Тўхтаевич ТЎХТАХОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

АХБОРОТ

Қашқадарё

ИШЧИЛАР ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯДА

● **Қамаши момиқ фабрикасида ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш учун бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Август ойидан бошлаб икки сменада ишлайдиган юзга яқин кишининг ойлик товон тўлови 150 сўмдан қилиб белгиланди.**

Қолган 130 нафар ишчи ва инженер-техник ходимга юз сўмдан тўлов пули бериладиган бўлди.

— Аввалига 60 сўмдан белгиланган тўлов фақат соф фойданинг ҳисобидан кўпайди, — дейди фабрика директори Қ. Эрназаров. — Ҳозир бир миллион сўм соф фойдамиз бор. Ана шу маблағдан яқинда республика олий ва махсус ўқув юртларида ўқийдиган ишчиларимизнинг фарзанди 2 нафар бўлса, уларга ҳам 50 сўмдан йўл пули сифатида маош бердик. Шунингдек, райондаги Ҳ. Олимжон номли ўрта мактабни оталиққа олиб, иқтисодий-амалий ёрдам кўрсатяпмиз.

ЎН ХИЛ МАҲСУЛОТ

● **Шаҳрисабз пиллакашлик фабрикасида атлас тўқиш цехи ишга тушганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ.**

Лекин қисқа вақт ичида жамоа ўн хил атлас ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга муваффақ бўлди. Ранг-баранг, сержило атлас ва беқасам матоларнинг чиройи кишини лол қолдиради.

Корхона ипак тайёрлаш ва атлас тўқишдан бу йил 3,5 миллион сўм соф фойда олишни мўлжалламоқда.

УСТКИ ТЎҚИМА КИЙИМЛАР КОРХОНАСИ

● **Шаҳрисабз шаҳрида устки тўқима кийимлар ишлаб чиқариш фабрикаси қурилмоқда.**

Шу йилнинг ўзида у 5 миллион дона устки тўқима кийимлар тайёрлайди. Корхонани «Кашкадарьяводстрой» тресги бинокорлари йил охиригача қуриб битказишлари керак. Фабрика ишга тушгач, шаҳарда 700 киши янги иш жойи билан таъминланади.

М. КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

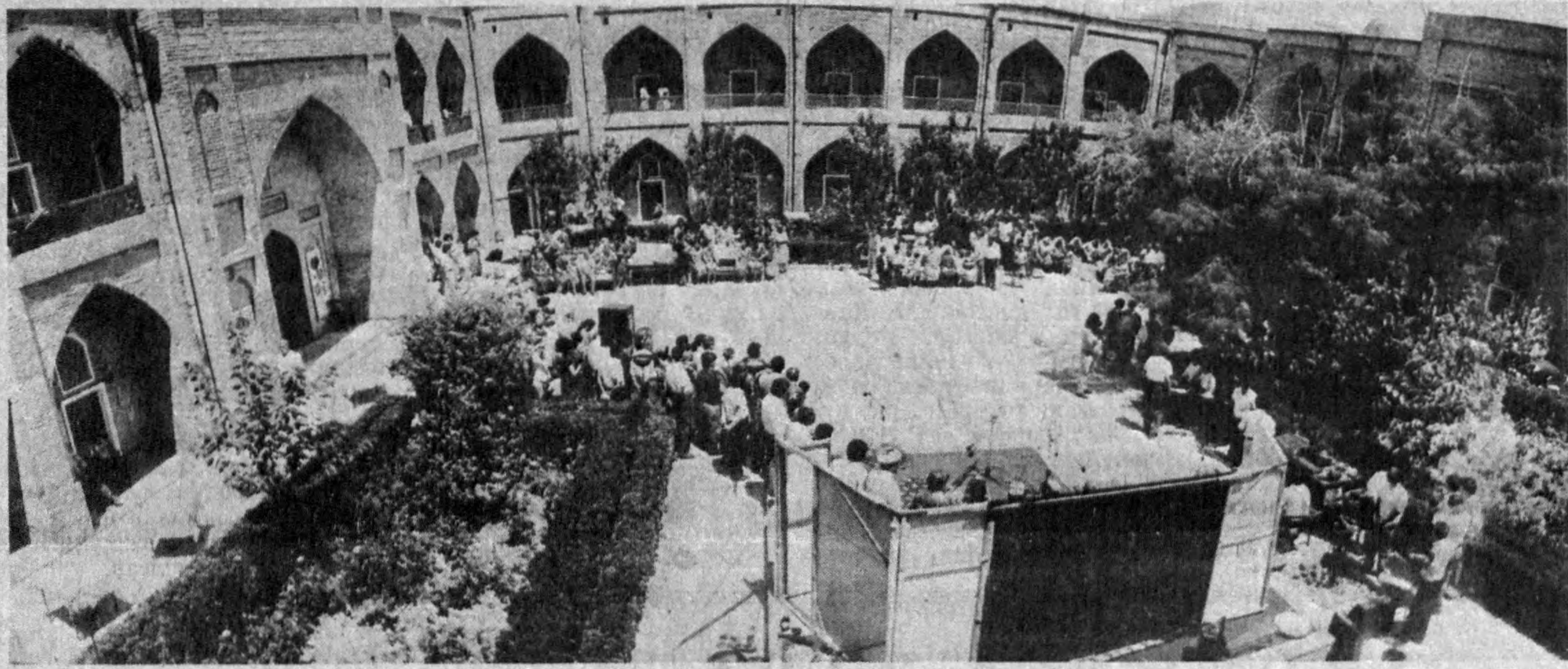

«ФОТОКОНКУРС-91»

Диққат:
танлов
бормоқда...

И. ЯРУЛИН олган сурат.

*

КАСБИНИ ҲАЛОЛ БАЖАРМАЁТГАНЛАР

Хоҳласак, хоҳламасак бугунги турмушимиз даражасини бозор ва дўконлар пештахталарининг аҳволига қараб белгилаймиз. Савдо хизмати, аниқроғи нарх-наво халқ кайфиятини бошқариб турибди. Иккинчи томондан, айнан ана шу масала бизда ҳали такомилга етмаганлиги сезилмоқда. Шу боисдан назорат органлари кўплигига қарамасдан тармоқдаги тартибсизликларга барҳам берилмаяпти.

Кишилар вилоят маркази — Самарқанддаги савдо шохобчаларида тартибсизликлар, юлғичлик томир отаётганлигидан ҳақли равишда нолимоқдалар. Текшириш ўтказилган 28 август куни Марказий универмаг 5-филиали сотувчиси Нодира Зубайдуллаева бир кишига 70 сўмлик саноат моллари сотди ва харидорнинг 37 сўм (!) ҳақини ушлаб қолди. Каттақўрғон шаҳар коопторгига қарашли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари дўкони сотувчиси Сайёра Норбоева бир харидордан 8 сўму 73 тийин уриб қолди.

Нарх-навонинг ошиши туфайли умумий овқатланиш корхоналарида қоидабузарлик кўпроқ кўзга ташланяпти. Овқатнинг сифати паст, нархи баланд. Чунки хўрандалар ҳамма вақт ҳам таомнинг сифати ва миқдорини текшириш имконига эга эмаслар. Бундан фойдаланган Пастдарғомдаги 9-ошхона ошпази Мамарасул Ҳайдаров рейд чоғида биринчи хўрандадан, 9 сўм, иккинчи хўрандадан эса 1 сўм 15 тийин уриб қолди. Бундан ташқари у қоидага хилоф равишда арақ сотган, оддий ишчиларни овқат сотишга жалб этган. Оқтошдаги «Ором» ресторани официанткаси Х. Жўраева, Самарқанддаги «Баҳор» ресторани официанти Д. Очилов, Самарқанд ошхоналар тресги музқаймоқ павильони сотувчиси Н. Каримов ҳам харидорлар билан муомала қилишда ўз фойдаларига «адашган»лар.

Кейинги пайтда халқ истеъмоли моллари камайиб кетди. Омборлар бўшаб қолди, пештахталарда ҳеч вақо йўқ. Ана шундай нозик вақтда Хатирчидаги «Техника» магазини мудири Ҳамза Номозов 10 минг сўмлик ноёб эҳтиёт қисмларни яшириб қўйган: Бу нарсаларнинг нархи эса бозорда осмонга чиқиб кетган.

● **ЮЛҒИЧЛАРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ**

Самарқанд район универмаги бўлими мудири М. Турсунқулова, Иштихондаги 11-магазин сотувчиси И. Аҳмедов, Самарқанддаги 14-китоб магазини сотувчиси Р. Волкова ҳам харидоргир молларни кишилар кўзидан яшириб қўйишга уринганлар. Аммо зийрак ходимларимиз бундай ҳаракатларни ўз вақтида аниқладилар. Шу ўринда бош инспектор Абдураҳим Абдураҳмонов, инспекторлар Фарҳод Раҳматов, Икром Турсунов, жамоатчилардан Нигора Маҳмудова, Муродилла Раҳмоновнинг хизматларини айтиб ўтиш зарур. Улар рейд ва текширишда қатнашишдан ташқари жамоатчилик ўртасида тушунтириш ҳам олиб борадилар.

Ҳозирги кунда вилоятда 8036 та савдо шохобчаси мавжуд. Шу йилнинг ўтган даврида 600 дан кўпроқ жойда текшириш ўтказилди ва уларнинг 400 тасида савдо қоидаси бузилиши ҳолларига дуч келинди. 241 ҳолатда савдо ходимлари харидорлар ҳақига хиёнат қилишган, 39 жойда эса моллар яшириб қўйилган.

Биз бундай маълумотларни атрофлича ўрганиб чиққач, тегишли идораларга ва тергов органларига юборамиз. Натижасини сўраб турамиз. Минг афсуски, айрим савдо ташкилотлари раҳбарлари қинғир ишга қўл урган ходимларга нисбатан ҳаддан ташқари меҳрибонлик кўрсатишяпти. Советобод район матлубот жамияти Пахтачи район матлубот жамиятлари уюшмаси бошқаруви, вилоят китоб савдоси идораси, Самарқанд бош универсал магазини маъмуриятлари тегишли маълумотлар бўлса-да, баъзи ходимларга нисбатан қаттиқ чора кўришмаган.

Тергов органлари ҳам қоидабузарликнинг пайини қирқишда қатъият кўрсатишмаяпти. Самарқанд шаҳар ички ишлар бошқармаси (бошлиғи Б. Матлубов)га 1991 йил 13 та акт-маълумот юборилди. Баъзан харидор ҳақига хиёнат қилган киши ҳаракатида жиноят состави йўқ деганларига ҳайрон қоласан киши.

Юлғичлик — жамиятдаги энг ёмон ва хавфли иллат. У ўз вақтида аниқланса ва бартараф этилсагина томир ота олмайди. Шундай экан, савдодаги бу иллатга қарши кураш барчамизнинг доимий ишимиз бўлмоғи керак.

Келинглар, мустақил давлатимиз асосларини ҳалоллик, диёнат билан мустаҳкам қилиб қурайлик.

М. ПАРДАЕВА,
Самарқанд вилояти савдо инспекцияси бошлиғи.

БИР ПОҒОНА ҚИММАТИ

Футбол

Футбол мавсуми якунланиб бормоқда. Ғалвирни сувдан кўтарадиган пайтлар яқинлашмоқда. Маълумки, бундай кезларда совринли ўринларга даъвогарлар ҳам, омади юришмай хавфли поғоналарни эгаллаб турган жамоалар ҳам имкониятлардан тўлиқ фойдаланишга зўр бериб қоладилар. Айни пайтда аҳволи танг бўлиб турган пахтакорчилар ҳам ўнгланиб олиш, мухлислар ишончини оқлаш йўлида астойдил ҳаракат қилишмоқда. Сирасини айтганда мамлакат чемпионати якунланиш арафасида ҳар бир очко ёки ўйинлар жадвалидаги ҳар бир поғона қиммати ошиб боради.

Хавфли поғоналарни тарк этишга уринаётган пахтакорчилар айтиш мумкинки, дадил қадам ташлашди. Футболчиларимиз ўз майдонларида кетма-кет ўтказиладиган учта учрашувдан дастлабкисини муваффақиятли якунлаб, мухлисларни қувонтиришди. Араратчилар устидан эришилган муҳим ютуқдан кейин «Пахтакор» жами ғалабаларини олтитага етказиб, 19 та очко билан бир поғона кўтарилди. Мазкур учрашувда пахтакорчилар қуйидаги тартибда майдонга тушишди: Перескоков, Узоқов, Муҳамедов, Қосимов, Денисов, Шарипов, Бондаренко, Пятницкий, Синелобов, Шквирин, Квинткаускас (Маъруфалиев).

Биринчи ва иккинчи ўрин учун кураш асосан пойтахт армиячилари билан спартакчилари ўртасида давом этмоқда. Бу жамоалардан қайси бирининг чемпион бўлиши ҳанuz ойдинлашгани йўқ. Зеро, спартакчилар ғолибликка зўр даъвогар эканликларини амалда кўрсатишди. Улар Москва динамочиларини қабул қилиб, йирик ҳисоб (7:1) билан ғалаба қозонишди. Бу ютуқ спартакчилар мавқеини янада мустаҳкамлаб, уларнинг биринчи поғонага кўтарилишларига имкон берди. Кўриниб турибдики, совринли ўринларга даъвогарлар орасида ҳам битта очко-ю бир поғонанинг қадри ортиб боряпти.

«Черноморец» футболчилари пойтахт темирйўлчиларини 1:0 ҳисобида ютиб, уч поғона юқорилашга имкон топдилар. Шунингдек, «Помир» жамоаси ҳам «Металлург» дарвозасига учта тўп киритиб, бир поғона кўтарилди. Қолган ўйинлар қуйидагича якунланди: «Шахтёр» — «Металлист» — 2:3, «Днепр» — «Динамо» (Мн) — 1:1.

Ўйинлар жадвали кўриниши

	Ю	Д	М	Т	О
Спартак	**16**	**6**	**4**	**52-24**	**38**
ЦСКА	**14**	**9**	**3**	**48-27**	**37**
Торпедо	**11**	**9**	**6**	**33-18**	**31**
Динамо К	11	9	6	38-30	31
Динамо Мн	9	10	7	27-24	31
Черноморец	6	15	4	29-23	27
Динамо М	10	6	10	33-36	26
Днепр	8	10	7	23-22	26
Шахтёр	6	13	7	29-32	25
Арарат	10	4	11	27-30	24
Помир	6	11	9	24-28	23
Металлург	7	7	12	19-31	21
Металлист	6	9	11	25-37	21
Пахтакор	6	7	13	29-41	19
Спартак В	**5**	**8**	**13**	**28-40**	**18**
Локомотив	**5**	**7**	**13**	**16-37**	**17**

Навбатдаги учрашувларни ҳам пахтакорчилар ўз майдонларида ўтказадилар. Чунончи, 28 сентябрда «Шахтёр», 19 октябрда пойтахт спартакчиларини қабул қилишади.

Ҳ. НОСИРОВ.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, 32-53-20; партия турмуши, советлар ҳаёти, назария ва мафкура — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; деҳқончилик саноати — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; иқтисодиёт ва ҳаёт — 33-12-16, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12 Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» («ГОЛОС УЗБЕКИСТАНА») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5984.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Босишга топширилди — 23.00

№ 182